

Sveriges lantbruksuniversitet
Fakulteten för skogsvetenskap

Institutionen för skogens produkter, Uppsala

**Användning av avverkningslikvider
bland svenska enskilda skogsägare**

*Use of harvesting payments among
Swedish small-scale forest owners*

Marcus Ederyd

Sveriges lantbruksuniversitet
Fakulteten för skogsvetenskap

Institutionen för skogens produkter, Uppsala

**Användning av avverkningslikvider
bland svenska enskilda skogsägare**

*Use of harvesting payments among
Swedish small-scale forest owners*

Marcus Ederyd

Nyckelord: Kassaflöde, målstruktur, kartläggning

Examensarbete, 30 hp Avancerad nivå i ämnet företagsekonomi (EX0646)
Skogindustriell ekonomi 10/12

Handledare SLU: Lars Lönnstedt
Examinator SLU: Lennart Eriksson

Sammanfattning

I Sverige finns det 330 000 skogsägare och tillsammans äger de ca 50 % av den produktiva skogsmarken i landet. Varje år avverkar de enskilda privata skogsägarna skog för stora värden. Eftersom det privata skogsbruket omsätter en betydande andel pengar varje år finns det ett flertal företag med olika affärsinriktning som på olika sätt försöker hjälpa den enskilde skogsägaren att uppnå ett bra ekonomiskt resultat. För att kunna hjälpa dessa skogsägare måste kunskapen om dem och deras behov öka.

Syftet med det här examensarbetet har varit att kartlägga enskilda skogsägars användning av avverkningslikviden och hur den fördelas mellan olika användningsalternativ. Vidare har det studerats om någon viss typ av kassaflöde går att härleda till någon kategori av skogsägare och drivkraften bakom avverkning.

Den vetenskapliga metoden som huvudsakligen har legat till grund till detta arbete är en kvantitativ studie i form av en enkät som sändes ut till 500 slumpmässigt utvalda skogsägare över hela Sverige. Antalet bearbetningsbara svar uppgick till 136 (27,2 %). I övrigt har även en litteratursökning gjorts och utav den litteratur som var att betrakta som relevant gjordes en litteraturstudie.

Kartläggningen av avverkningslikvidens användningsområden har fokuserat på dels vilket eller vilka alternativ skogsägaren har valt samt hur stor andel som lagts på varje alternativ. För att få fram ett intressant bakgrundsunderlag fokuserade enkätstudien på tre delar; kännetecken hos skogsägaren, fastighetens egenskaper, skogsägens ekonomi.

Det som framkom var att det mest typiska användningsområdet av likviden var investeringar i fastigheten och att det näst vanligaste alternativet var privatkonsumtion. Det gick även att urskilja olika kassaflöden för varje kategori av skogsägare och att drivkraften bakom att en avverkning aktualiserades var att skogsägaren hade gjort en egen bedömning av skogstillståndet och att de skulle få ett bra pris för virket.

Nyckelord: Kassaflöde, målstruktur, kartläggning

Abstract

Marcus Ederyd, Student, Swedish University of Agricultural Science. Cash flow of harvesting money of small-scale private forest owners in Sweden SLU, Uppsala, Sweden.

Thesis within the master program “Industrial Forest business management” at the Swedish University of Agricultural Science.

The main subject is cash flow of harvesting payments, the paper also discusses if cash flows can be affected by categories of small-scale private forest owners.

Background: Each year harvesting contributes to considerable economics values. Payments for these harvestings are handled in different ways depending on the forest owner’s situation. There is currently no good way to identify the distribution of these flows of money. The data that exists in the field affects only costs such as silviculture, thinning, fertilization, drainage and forest roads. Because of this e.g. different financial institutions do not know how they should respond to forest owners in their pursuit of investment options by harvesting payments.

Aim: How do small-scale private forest owners use their harvesting payments. The method used is a quantitative, by using a questionnaire.

Results: The paper concludes that the most common alternative to place the harvesting payment is in investments in the real estate and the second most common choice is private consumption. Different types of small-scale forest owners tend to handle their payments from harvestings in a different way. The result shall not be seen as an explanation of all small-scale private forest owners in Sweden when it is unclear whether the result is significant.

Keywords: *cash flow, goal structure, mapping*

Förord

Arbetet med mitt examensarbete har varit lärorikt och intressant och inneburit en stimulerande uppgift. Arbetet hade dock varit mycket svårare om inte omöjligt att genomföra utan stöd från visa personer. Jag vill därför framföra ett stort tack till alla skogsägare som har tagit sig tiden att besvara min enkät, utan dem hade arbetet aldrig kunnat genomföras. Ett stort tack vill jag även rikta till Jarl Dahlerus och Rolf Åttingsberg hos min uppdragsgivare för förtroendet de gav mig att utföra denna uppgift och för allt stöd och kunskap de har delat med sig under processens gång. Jag vill även framföra ett stort tack till min handledare, Lars Lönnstedt på SLU, som alltid snabbt har tagit sig tid när behov av hjälp och stöd har funnits från min sida. Slutligen vill jag också tacka min uppdragsgivare som organisation som i och med sin hjälpsamhet har gjort detta examensarbete möjligt.

Marcus Ederyd 2012-05-23

Innehållsförteckning

Sammanfattning

Abstract

Förord

Innehållsförteckning	5
1 Inledning.....	7
1.1 Bakgrund	7
1.2 Problembeskrivning.....	7
1.3 Litteraturgenomgång	8
1.4 Definition av begrepp	9
1.5 Syfte	9
1.6 Frågeställning	9
1.7 Avgränsning	9
2 Teoretisk genomgång	10
2.1 Bolagsformer	10
2.1.1 Enskild firma.....	10
2.1.2 Det enkla bolaget	10
2.2 Varför skogsägare avverkar som de gör, en fråga om mål	11
2.2.1 Skogsägarens värderingar, motiv och mål	13
2.2.2 Ägarkategori	13
2.3 Teoretisk bedömning	14
2.4 Begreppsmodell.....	15
3 Metod	16
3.1 Val av metod	16
3.2 Population och Urval.....	16
3.3 Genomförandet av enkäter	17
3.3.1 Förberedelse av studien	17
3.3.2 Uppföljning av studien	17
3.3.3 Efter genomförd studie.....	17
3.4 Svarsfrekvens	18
3.5 Operationalisering	18
3.5.1 Fastighetens struktur samt dess resurser och omvärldsfaktorer	18
3.5.2 Kategoriseringen.....	18
3.5.3 Målstruktur	19
3.5.4 Användning av avverkningslikvid	19
3.6 Trovärdighet med studien.....	19
3.6.1 Reliabilitet och validitet.....	20
3.7 Begränsningar av studien	20
4 Resultat	21
4.1 Fastighetens struktur och dess resurser	21
4.1.1 Huvudsaklig inkomstkälla.....	21
4.1.2 Skogsinkomsternas andel av den genomsnittliga årsinkomsten.....	22
4.2 Målstruktur	24
4.2.1 Varför skogsägaren avverkar.	24
4.2.2 Mål och motiv	25
4.3 Skogsägarens kassaflöde	25
4.3.1 Kategorierna och dess kassaflöden.....	30
5 Analys och diskussion.....	34
5.1 Varför skogsägaren avverkar.....	34
5.2 Mål och motiv	35
5.3 De ekonomiska aspekterna.....	35
5.3.1 Inkomst.....	35

5.3.2 Stratumen	36
5.3.3 Skogsägarens kassaflöde	36
5.3.4 Kategorierna och dess kassaflöden.....	36
5.4 Metod	37
5.4.1 Bortfall.....	38
5.4.2 Studiens reliabilitet och validitet	38
5.4.3 Extern validitet.....	38
5.5 Framtida studier.....	38
6 Slutsats.....	40
Referenser.....	41
Bilagor	42

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Varje år avverkas det skog för stora värden genom slutavverkningar men även genom gallringar. I Sverige år 2009 var nettoavverkningen¹ 73 miljoner skogskubikmeter under bark (m^3fub). Rotnettot för den volymen blev 15,6 miljarder kronor. (skogsstyrelsen.se) Tyvärr saknas det tillförlitlig data på hur mycket av denna summa som härstammar från enskilda skogsägares avverkningar. Likviderna för dessa avverkningar hanteras på olika sätt beroende på vilken situation skogsägaren befinner sig i (investering, placering, konsumtion e t c). Det finns idag inget bra sätt att identifiera fördelningen av dessa penningströmmar och inte heller någon sammanställning, vad jag känner till, på hur denna fördelning ser ut. Datat som existerar på området berör endast kostnader så som återväxtåtgärder, röjning, gödsling, dikning och skogsbilvägar (skogsstyrelsen.se) På grund av detta vet inte t.ex. olika finansinstitut hur de ska bemöta skogsägares önskan om råd om placeringsalternativ för avverkningslikviden.

1.2 Problembeskrivning

I Sverige finns det cirka 27,4 miljoner hektar skog där 22,7 miljoner hektar är produktiv skogsmark (Andersson, 2010, p. 9). Av den produktiva skogsmarken ägs ca 50 % av privata icke industriella skogsägare även kallade enskilda ägare (EBIT). Under åren 2006 – 2008 var bruttoavverkningen² bland enskilda skogsägare 54,850 miljoner m^3fub och den totala volymen var 87 800 miljoner m^3fub (skogsstyrelsen.se). Det är därför inte svårt att förstå att enskilda skogsägare spelar en viktig roll i att försörja skogsindustrin med råvara. Det blir heller inte svårt att förstå att det rör sig om stora ekonomiska summor som hanteras av de enskilda skogsägarna. Som jag nämnt ovan saknas det data på hur stor summan är för enskilda skogsägare, men med tanke på att de äger ca 50 % av den produktiva skogsmarken och att deras bruttoavverkning svarade för ca 60 % under åren 2006-2008 kan det antas att de i alla fall står för ca hälften av de 15,574 miljarder kronorna av det totala rotnettot. Hur beroende den enskilde skogsägaren är av inkomsten av skogen skiljer sig åt mellan skogsägare. I och med att jordförvärvslagen ändrades 1991 krävs det inte längre något förvärvstillstånd för att kunna förvärva en skogsfastighet och därmed har nya ägargrupper tillkommit (Ingemarson et al, 2004). I och med att det är fritt för vilken fysisk person som helst att förvärva en fastighet med tillhörande skog blir inkomstberoendet från fastigheten olika beroende på en rad aspekter t.ex. om personens huvudsakliga inkomst härstammar från fastigheten eller om skogsägaren har inkomst från annan tjänst utanför fastigheten.

Frågan om det är lönsamt att investera i skog har debatterats flitigt under de senaste åren (di.se, vida.se). Svaren som ges är ofta ensidiga och det riktiga svaret är nog det beror på vad som menas med uttrycket att investera i skog. Rör det sig om att enbart köpa en fastighet och se till tillväxten i beståndet, investera i en fastighet och förlita sig i en uppgång på fastighetsmarknaden i allmänhet eller investera i redan befintlig skog etc. Att investera i redan befintlig skog kan avse t.ex. återväxtåtgärder, röjning, gödsling, dikning och skogsbilvägar. Enligt skogsstyrelsens statistik på området uppgick dessa investeringar/kostnader för 2009 till 3,766 miljarder kronor.

¹ Nettoavverkning – Stammar som helt eller delvis tillvaratagits (skogsstyrelsen.se).

² Bruttoavverkning – Volymen av alla stammar som avskilts från stubben, således även fällda men ej tillvaratagna stammar t.ex. röjningsstammar (skogsstyrelsen.se).

När en avverkning är utförd och kapital är avsatt för återplantering går ofta stora delar eller till och med allt i vissa fall till att återbetala lån av olika slag (Lönnstedt, 2000). Att skogsägare undviker andra investeringar kan te sig märkligt då det har visat sig att skogsägare ändå har en viss riskbenägenhet (Andersson, 2010). Det har även visat sig att när skogsägare har en neutral eller risksökande benägenhet även är mer villiga att göra en slutavverkning (EBIT). Skog är dock inte att betrakta som en riskfri investering, utan kan anses ha en måttlig risk med hänsyn till dess avkastning (Lönnstedt, 2000). Hur skogsägare placerar avverkningslikvider kan spåras till frågan om varför skogsägare avverkar. Då deras inkomstberoende kan speglas av placeringen av avverkningslikviden. Varför de avverkar har två orsaksförklaringar, en absolut och en villkorlig. Den absoluta förklaringen är ofta att en avverkning tvingas fram av t.ex. skogsskador eller dålig inkomst. Villkorlig förklaring kan vara att åldersfördelningen behövs rättas till i skogen och skogsägaren vill göra en investering. Det är svårt dock att dra en gräns mellan dessa två faktorer till avverkning och ska nog bedömas från fall till fall (Lönnstedt & Törnqvist, 1990, p. 129).

1.3 Litteraturgenomgång

En studie som studerade enskilda skogsägars beteende är Kurtz & Lewis (1981) som länkade samman just motiv och mål för att förklara enskilda skogsägars beslutsstruktur. Denna studie studerade dock inte svenska enskilda skogsägare. Lönnstedt (1989) undersökte svenska enskilda skogsägare och där utgångspunkten byggde på beslutsteorin och beslutsprocesser. I studien skildras varför avverkningsintensiteten skiljer sig så påtagligt mellan enskilda skogsägare. I studien ses den enskilde skogsägaren som en beslutsfattare. Lönnstedt & Törnqvist (1990) undersökte svenska enskilda skogsägars beslutsfattande och beslutsprocess rörande avverkning. Där det framkom att skogsägars målstruktur som bestod av såväl långa som korta mål spelade en väsentlig roll. Hujala et al (2007) studerade beslutsprocesser hos enskilda skogsägare i Finland och skogligt utbildade personers påverkan på beslutsprocesser. De fann att relationen mellan skogsägare och den skogligt utbildade personen hade en avgörande effekt i olika typer av beslutsprocesser. Sennblad (1996) analyserade svenska enskilda skogsägars avverkningsbeteende och där särskilt fokus riktades mot sällanavverkare, som sedan kategoriserades utifrån ett mönster som framkom bland studieobjekten. Lönnstedt (1997) visade på att det övergripande långsiktiga målet hos skogsägare är att bevara och utveckla fastigheten. Andra studier försökte i likhet med Kurtz & Lewis (1981) tränga djupare i förståelsen av skogsägars beteenden och klassificera skogsägare och skapa typologier. Kurtz & Lewis (1981) skapade en typologi med fyra grupper: timmerproducerande jordbrukaren, range pragmatikern, timmerproducerande naturvårdaren och den skogliga miljövännen. Karppinen (1998) studerade värderingar och mål bland enskilda skogsägare i Finland. I studien framkom det att det inte gick att koppla personliga värderingar till långsiktiga mål med skogen. Däremot gick det att klassificera skogsägare enligt deras mål med ett ägande av skogen. Skogsägarna kunde kategoriseras i fyra grupper som hade föreslagits av Kuuluvainen (1996). Hugosson & Ingemarson (2004) var de första som skapade en teoretisk modell spunnen ur kulturteori som kan användas till empiriska undersökningar och jämföras med andra modeller, men även skildra generella motiv och mål bland enskilda skogsägare. Ingemarson et al (2004) använde sedan Hugosson & Ingemarson (2004) studie som instrument för att identifiera olika typer av skogsägare och kvantifiera deras mål och utifrån detta skapade de en typologi över enskilda skogsägare. Typologin som skapades av Ingemarson et al (2004) fann fem stycken ägarkluster. Berlin et al (2006) fann en skillnad mellan skogsägare som är och inte är medlemmar i skogsägarföreningar samt om de bor på fastigheten eller inte. De fann att medlemmar i skogsägarföreningar skiljer sig från icke medlemmar genom att de värderar förmånen med ägandet av skogen högre och denna skillnad

går även att finna mellan de som bor på fastigheten och inte. Skogsägare som bor på fastigheten värderar inkomster från skogen högre än de som inte bor på fastigheten.

Att studera hur enskilda skogsägare använder sig av sin avverkningslikvid och utifrån detta närmat sig problematiken om varför skogsägare avverkar är något som inte har gjorts tidigare vad jag fått fram genom min litteraturundersökning. Förhoppningen med detta arbete är att det ska bidra med ett koncept över hur en kartläggning av enskilda skogsägares användande av avverkningslikviden kan utarbetas. För att ge en sådan bra bild som möjligt av användningen av likviden hos enskilda skogsägare är det lämpligt att studera hur kassaflödet ser ut hos olika kategorier av skogsägare. En god bild över fördelningen av avverkningslikviden skulle kunna i förlängningen ge idéer om vägval för marknadsbearbetning av respektive kundgrupp. Det skulle även ge en möjlighet att applicera rätt volymer i relation till den uppskattade marknaden för varje identifierat användningsområde och därmed möjliggöra en mer preciserad bedömning av marknadsandelarna.

1.4 Definition av begrepp

När jag talar om den privata enskilde skogsägaren, den enskilde skogsägaren eller bara skogsägaren syftar jag alltid på icke industriella privata skogsägare som i den engelskbaserade litteratur kallas för NIPF (*non-industrial private forest owner*) eller SSFO (*small-scale forest owner*).

När jag talar om avverkningslikvid syftar jag på den betalning skogsägaren har fått för genomförd eller kommande avverkning.

Med placering åsyftas till vad avverkningslikviden används så som, investering, konsumtion, amorteringar etc.

1.5 Syfte

Hur använder privata enskilda skogsägare sina avverkningslikvider och hur fördelas dessa t.ex. på skogskonto, skogslikvidkonto, placeringskonto, investeringar i fastigheten, konsumtion, växling till andra finansiella tillgångar, amorteringar e t c.

1.6 Frågeställning

Påverkas kassaflödet av olika kategorier av skogsägare utifrån boende, inkomstslag och skogens inverkan på den privata ekonomin?

Vilka är de främsta drivkrafterna som aktualiserar avverkning och således påverkar hanteringen av avverkningslikviden?

1.7 Avgränsning

Examensarbetet avser endast avverkningslikvider från slutavverkningar och således inte från gallringar eller andra ingrepp i skogen. Ingen hänsyn tas till köpformen av virket. Därför ingår även förskottslikvider för kommande avverkningar. Tidsperioden för avverkningar som studeras i arbetet sträcker sig över fem år, från 2007 till 2011. Några andra slutsatser rörande placeringar från avverkningslikvider över en längre tidsperiod skall inte göras. För att förenkla arbetet avses endast avverkningslikviden som inte beskattats. Studien riktar sig endast till enskilda privata skogsägare.

2 Teoretisk genomgång

För att kunna svara på frågeställning och uppfylla syftet med examensarbetet på bästa sätt, har en grundlig litterär undersökning genomförts inom ett flertal vitt skilda områden. Då det är svenska förhållanden som studerats och privata enskilda skogsägare som har huvudsakligt fokus i studien, har främst svensk litteratur använts, men även en del finsk. Den teoretiska genomgången består av två delar. Den första delen tar avstamp i att förklara grunden till den juridiska situation som berör alla skogsägare, nämligen vilken bolagsrättslig situation de befinner sig i. Den andra delen berör beslutsfattande hos skogsägare i hur de väljer att sköta sin skog och främst varför de avverkar.

2.1 Bolagsformer

Bland lantbrukare är enskild firma den klart dominerade företagsformen (Lundén, 2012, p. 10). Om två personer äger och förvaltar en lantbruksfastighet är driften att betrakta som enkelt bolag om inte annat är överenskommet mellan delägarna (Lundén, 2012, p. 29). Därför är det även dessa två bolagsformer jag kommer gå igenom nedan.

2.1.1 Enskild firma

Enskild firma går även under beteckningen enskild näringsidkare. Som namnet antyder anspelar det på att en näringsverksamhet bedrivs där syftet är att öka den privata rikedom. En viktig skillnad gentemot bolagsformen enkelt bolag är att endast fysisk person kan stå bakom denna bolagsform (Lundén, 2012, p. 10). Som beteckningen avslöjar är det alltid en person som driver och står bakom rörelsen. Enskild firma är inte en egen juridisk person, utan all verksamhet som bedrivs inom firman är näringsidkaren själv personligt ansvarig för (Lundén, 2012, p. 10). På grund av detta är näringsidkaren personligt ansvarig för företagets alla avtal och dess ekonomi. Även om det inte finns någon åtskillnad mellan den enskilda firman och privatpersons ekonomi måste enskilda näringsidkare upprätta en samlad bokföring. Firmor som har en omsättning på tre miljoner kronor eller där under per år har rätten att upprätta ett förenklat bokslut (Lundén, 2008, p. 63). Är den enskilda firman väldigt stor måste en årsredovisning upprättas. Det är vanligt att enskilda firmor registreras hos bolagsverket.

Fördelen med enskild näringsverksamhet är att verksamheten kan inledas i liten skala utan något större startkapital. Nu håller de skattemässiga skillnaderna mellan enskild näringsverksamhet och aktiebolag på att utjämnas. Nu kan även en enskild näringsidkare exempelvis avsätta vinstmedel skattemässigt för framtiden och kvitta underskott i en nystartad verksamhet mot inkomst av tjänst eller framtida överskott (Lundén, 2008, p. 17). Normalt finns inget krav på revisor som granskar verksamheten. En enskild firma betalar förutom inkomstskatt även sociala avgifter på den skattemässiga vinsten (Lundén, 2008, p. 78). Annars är det som vanligt att en enskild näringsidkare betalar kommunalskatt och tjänar denne över ett visst belopp kan statlig inkomstskatt tillkomma i två steg, det andra steget är den så kallade värnskatten. Det finns dock sätt för en enskild näringsidkare att på olika sätt få ner vinsten och därmed skatten. De vanligaste är räntefördelning, periodiseringsfond och expansionsfond. För skogsägare finns även chansen med skogskonto och skogslikvidkonto.

2.1.2 Det enkla bolaget

Ett enkelt bolag kan bestå av två eller flera fysiska eller juridiska personer. Reglerna kring enkla bolag regleras av lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag (Hemström, 2012, p. 23). Det som karakteriserar ett enkelt bolag är att de uppfyller associationsrättsrekvisiten. (1) En överenskommelse, ett avtal, om samverkan. Avtalet kan både vara muntligt och skriftligt, även ett konkludentavtal kan föreligga till bildandet. (2) För

ett för de samverkande gemensamt ändamål. Detta mål behöver inte vara att de samverkande ska uppnå rikedom. (3) Förpliktelse att verka för det gemensamma ändamålet. För att de samverkande skall kunna uppfylla detta tredje kriterium är det vanligt att de måste tillföra någon form av kapitalinsats, antingen rena pengar eller annan form av egendom. Presterande av tjänst kan även förekomma som insats. Det finns inget krav på att de samverkande ska bidra med lika mycket eller samma typ av insats. (Hemström, 2012, p. 24)

Vidare är det ett enskilt bolag om bolaget inte förts in i handelsregistret. (Hemström, 2010, p. 37) Ytterligare ett krav som ställs på karakteriseringen av bolagsformen enkelt bolag är att de personer som slutit avtal med varandra inte utbytes på ett sådant sätt som är typiskt i en förening (Hemström, 2012, p. 24).

En skillnad mot handelsbolaget är att det enskilda bolaget inte behöver ha syftet att bedriva näringsverksamhet. Om det enskilda bolaget däremot sysslar med sådan verksamhet som ställer krav på upprättande av en årsredovisning, skall personerna som är aktiva i bolaget registreras i handelsregistret. (Hemström, 2010, p. 37)

Det enskilda bolaget är inte en juridisk person. Således kan ett enkelt bolag inte äga tillgångar. Bolagsmän som ingår avtal på bolagets vägnar är var för sig ensam ansvariga för de avtal som ingås (Hemström, 2012, p. 23). På samma sätt äger varje delägare sin del av skulderna och sin del av tillgångarna (Lundén, 2008, p. 20).

I de fall där det enkla bolagets verksamhet bedriver någon form av en näringsverksamhet uppkommer skatterättsliga frågor. Det enkla bolaget har ingen egen deklaration, utan det är varje delägare till bolaget som tar upp sin andel av näringsverksamhetens resultat i sin personliga deklaration. Om det är fysiska personer som står bakom det enkla bolaget där näringsverksamhet bedrivs räknas dessa som enskilda näringsidkare. (Lundén, 2008, p. 22) Eftersom tillgångarna inte ägs av bolaget utan varje delägare äger sin andel görs även avskrivningar på tillgångar enskilt av varje ägare. Det finns dock förenklningar som gör det möjligt att redovisa det enkla bolaget gemensamt, så kallad representantredovisning. Vid en sådan lösning registreras en representant hos skatteverket som ansvarar för redovisning av bolagets moms, arbetsgivaravgifter och preliminärskatteavdrag. Det ska poängteras att om den registrerade personen missköter sitt uppdrag går inte de andra delägarna fria från ansvar då de alltid är ansvariga för sin del i bolaget (Lundén, 2008, p. 20).

2.2 Varför skogsägare avverkar som de gör, en fråga om mål.

Vad är det då som påverkar skogsägare till att sköta sin skog på det sätt de gör och som sedan påverkar placeringen av skogslikviden från en avverkning? För att besvara denna fråga måste vi förstå hur beslutsfattandet går till och vilka värden, motiv och mål som styr denna beslutsprocess.

Hur och varför människor fattar beslut är en viktig källa för att förstå människors beteende. En teori som har fokuserat på detta område är beslutsteori. Beslutsteorin tar inte sikte på att förstå hela det mänskliga beteendet, utan endast på hur människan använder sig av sin valfrihet att fatta beslut mellan olika alternativ (Hansson, 1994 p. 5). I dessa val eftersträvar människan den högsta nyttan/ upplevda värde, eller det kan antas att det som väljs inte har lägre nytta än de andra alternativen (Becker & McClintock, 1967). På så vis är beslutsteori teorin om målinriktat beteende i situationer där det finns valfrihet mellan olika ting (Hansson, 1994). Beslutsteorin har utvecklats till två olika grenar, den normativa och den deskriptiva (Hansson, 1994). Skillnaden mellan dessa två synsätt uttrycks enkelt av Hansson (1994) -

"A normative decision theory is a theory about how decisions should be made, and a descriptive theory is a theory about how decisions are actually made".

När en person ska fatta ett beslut genomgår denna en beslutsprocess. Det finns teoretiker som menar på att beslutsprocesser sker sekventiellt. Denna syn har dock fått mycket kritik och den grundar sig i att beslutsprocesser snarare sker parallellt än sekventiellt (Hansson, 1994).

En inflytelserik teori på området är den utvecklad av Mintzberg, Raisinghani, och Théorêt (1976). De beskriver att en beslutsprocess består av tre steg: identifiering, utveckling och selektering. Alla dessa tre steg sker inte sekventiellt utan parallellt (Mintzberg et al, 1976).

När det kommer till enskilda skogsägare och deras beslutsprocesser rörande avverkning kan det ses utifrån ett rent neoklassisk ekonomiskt synsätt om att uppnå högsta ekonomiska nytta. Detta är såklart inte fallet i verkligheten då det är svårt att vara fullkomligt rationell. Beslutsteorin säger att personen bör välja det som ger högst nytta/värde (Becker & Mcclintock, 1967). Det viktiga med det är, att det inte finns något som säger om detta rör materiella eller immateriella värden. Oavsett är även detta som sagt svårt att uppnå.

I en beslutsprocess är målstrukturen väsentlig (Lönnstedt, 1989, 1997). Målstrukturen kan skilja sig åt mellan olika skogsägarkategorier och det beror på de underliggande strategiska och operationella målen, vilket är detsamma som tidsperspektivet (EBIT). Det strategiska målet har ett långt tidsperspektiv och kan beröra t.ex. ofta hur skogsägaren väljer att avverka (Lönnstedt & Törnqvist, 1990, pp. 1-2). Ett exempel på ett strategiskt beslut är om skogsägaren väljer att utföra en avverkning. Det påverkar skogsägaren på lång sikt då det tar flera år innan det finns ny skog på platsen. Operationella mål är mer av kortsiktig karaktär. t.ex. om skogsägare väljer att avverka får skogsägaren pengarna relativt snabbt som därmed får/har en omedelbar effekt på skogsägaren. Beroende på hur målen viktas i målstrukturen, avgör hur en skogsägare avverkar (Lönnstedt, 1997).

Det ska nämnas att det kan finnas en konflikt mellan operationella och strategiska mål. Där de operationella tenderar till att ta över (Lönnstedt, 1997). De kortsiktiga operationella målen som ibland går emot de strategiska målen kan tvinga fram förändringar av dem eller hela målstrukturen. En konflikt mellan de mer långsiktiga strategiska målen och de operationella målen blir extra tydliga då det blir en fråga om överlevnad för skogsägaren (Lönnstedt, 1989). Målstrukturen och därmed de strategiska och operationella målen påverkas av flera dynamiska faktorer som kan klassificeras i två grupper, fastighetens struktur samt dess resurser och omvärldsfaktorer. Fastighetens struktur är ägarens eller familjemedlemmarnas delaktighet i arbetet på fastigheten, kunskap och erfarenhet om skogsbruk, ålder på ägarna och eventuellt stundande generationsskifte. De interna materiella resurserna kan vara t.ex. skogstillståndet, byggnader, verktyg och annan utrustning. Men även omvärldsfaktorerna som myndigheter, skogliga experter och råvarupriser. Allt detta spelar in och inverkar på beslutsprocessen hos den enskilde skogsägaren (Lönnstedt & Törnqvist, 1990, pp 1-11).

Utöver tidsperspektivet och den övergripande målstrukturen menar Lönnstedt (1997) att två andra aspekter påverkar den enskilde skogsägaren beslutsprocess rörande avverkning: Hur en avverkningsmöjlighet identifieras och hur försäljningsalternativ genereras. För den enskilde skogsägaren kan skogsbruksplanen vara en viktig informationskälla till beslutsfattandet rörande sin skog (Lönnstedt, 1997). Hujala, Pykäläinen & Tikkanen (2007) menar att stödjande information borde inte bara ta hänsyn till målen utan även hjälpa till att lösa beslutsproblem. De pekar ut att flera studier som visar på sambandet mellan skogsbruksplanen

och faktiska skogliga aktiviteter, men att andra studier visar på att ägarnas egna skogliga aktivitet är liten på grund av skogsbruksplanen jämfört med skoglig aktivitet bland experter. Hujala, Pykäläinen & Tikkanen (2007) menar på att skogsbruksplanerna i framtiden borde bli mer ägarorienterade genom att ägarens intressen sätts in i sammanhanget när skogsbruksplanen ritas upp. På så vis kan skogsbruksplanen fungera bättre som stödande information i en beslutsprocess för den enskilde skogsägaren. Det som påverkar hur skogsägaren sköter sin skog är vilken relation skogsägaren har till de skogliga experterna, vilket påverkar aspekten hur en avverkningsmöjlighet identifieras (Hujala, Pykäläinen & Tikkanen, 2007).

2.2.1 Skogsägarens värderingar, motiv och mål

Det är inte bara strategiska och operationella mål, fastighetens struktur samt dess resurser och omvärldsfaktorer som påverkar skogsägaren målstruktur och därmed huruvida skogsägare avverkar och varför, utan även skogsägarens värderingar, motiv och mål.

Karppinen (1998) utgår från ett beteendevetenskapligt perspektiv och menar att det kanske är motiverat att se den enskilde skogsägarens skogsbruk som en frivillig åtgärd som i första hand drivs av motiv från ägaren. Motiven skulle vara desamma som en kombination av värderingar och mål (Karppinen, 1998). Motiven skulle förändras om beteendet förändrades hos individen. Det som förändrar ett beteende är institutionella, kulturella och strukturella faktorer (Karppinen 1998). Hugosson och Ingmarson (2004) använder sig av en modell som har ett kulturteoretiskt ursprung för att studera skogsägars drivkrafter vilka skildras med hjälp av skogsägarens motiv och mål. De menar att motiv är generella egenskaper gällande olika former av beslut, medan mål är sådant som faktiskt kan utföras t.ex. skogsskötselåtgärder. Värderingar är den bakomliggande egenskapen som styr motiven och målen (Hugosson och Ingmarson, 2004). Att mäta värderingar och att kategorisera dem kan vara svårt.

Hugosson och Ingmarson (2004) fann i sin studie fyra överordnade motiv/mål relaterade till skogsbruk bland enskilda skogsägare: Nyttigheter, behaglighet, konservering och ekonomisk effektivitet och under varje motiv fanns olika mål som kunde kopplas till motivet, totalt gav studien 16 olika mål.

2.2.2 Ägarkategori

Utifrån skogsägarens motiv och mål går det att klassificera skogsägarna i en samlad typologi av olika ägarkategorier.

Ingemarson, Lindhagen & Eriksson (2004) har utvecklat en annan typologi och utgått från svenska skogsägare. Grunden till typologin är Hugosson & Ingmarson (2004) och de mål som de fann bland svenska skogsägare. Fem stycken kategorier framträdde: traditionalisten, ekonomen, naturvårdaren, pessimisten och optimisten. Den största gruppen var ekonomen medan optimisten var den minsta gruppen.

Traditionalisten hade en skogsareal på 25 – 99 hektar. Bodde ofta i samma kommun där egendomen fanns och ungefär hälften i detta kluster bodde på fastigheten. Mer än 80 % hade ärvt egendomen. Cirka en fjärdedel av dem hade mer än 10 % av sin totala inkomst från skogen. Lite mindre än 40 % hade en skogsbruksplan som inte var äldre än 10 år. En hög andel av dem kunde tänka sig att köpa mer mark.

Ekonomerna bodde på en stor fastighet och var relativt unga. En stor andel av inkomsterna kom från skogen. Nära hälften av alla i klustret hade en skogsbruksplan och intresset för att köpa mer mark var medelhögt.

Naturvårdarna ägde en liten fastighet och bodde inte på fastigheten, avståndet mellan hemmet och fastigheten var stort. De som ingick i det här klustret var relativt unga, hade ägt fastigheten en kortare period och en liten del av dem hade ärvt egendomen. De var ofta uppväxta inne i någon stad. Inkomster från skogen utgjorde en mycket liten del av den totala inkomsten och intresset att köpa mera mark var litet.

Pessimisterna ägde en liten fastighet och många av dem var äldre personer. En stor andel av dem besökte inte fastigheten mer än 10 gånger per år. Mycket få av dem som ingick i detta kluster hade en skogsbruksplan och en stor andel av dem fick mindre än 10 % av sin inkomst från skogen. De var inte särskilt intresserade av att köpa mera mark.

Optimisterna bodde på en stor fastighet där de ofta hade växt upp. En stor andel av deras inkomst kom från skogen och de hade ett det största intresset att köpa mera mark bland alla kategorierna.

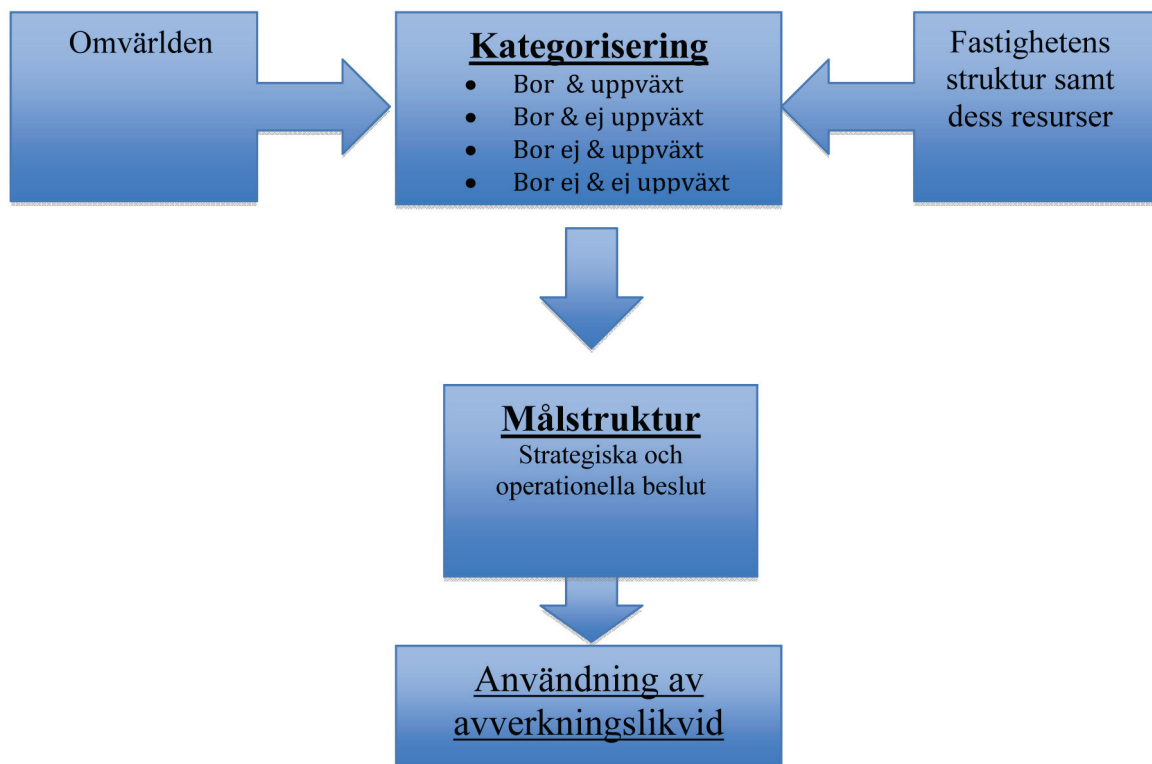
2.3 Teoretisk bedömning

Det är alltid svårt att avgöra vilken teori som ska ingå i en studies teoretiska del. I denna studie har fokus hamnat på teori som fångar upp problematiken om varför människor handlar på ett visst vis och således varför de avverkar. Efter diskussioner med ett flertal personer ansågs det att detta initiala teoretiska ramverk var en god idé. Huruvida litteratur med ett annat fokus hade varit ett bättre alternativ kan alltid diskuteras. Placeringsteori skulle kunna ha varit en sådan teori. Jag anser dock att ett sådant val av litteratur hade varit att föredra om placeringen endast hade varit inriktad mot finansiella tillgångar. Litteratur har samlats in från flera olika länder, men där ett fokus har varit på nordisk litteratur. Eftersom studieobjektet är svenska skogsägare är det att anse att litteraturen som har valts ut är motiverad då bland annat kultur påverkar värderingar och initialt andra saker i samhället. En avgränsning av litteratur måste även ske och därför är en avgränsning mot nordisk litteratur i detta fall att föredra.

Litteraturen som ligger till grund i detta arbetes teoretiska del varierar i publiceringsår och att ta allt för gammal litteratur kan ibland skapa oreda i forskningen särskilt då det framkommit nya rön som motbevisar tidigare. Eftersom detta forskningsfält är starkt inriktat på beteendevetenskap blir det svårt att motbevisa andra rön till den grad att de helt kan förkastas. Vissa variabler används och definieras på olika vis i olika studier, vilket ibland medför förvirring. I dessa fall får det göras ett val av vilken definition som ska råda. Ibland används båda, men de förekommer inom lite skilda forskningsfält och då får detta påpekas. Den tidigare forskningen är även ofta en grund till senare forskning varav den äldre måste studeras och ibland finnas med. Ett starkt argument att de äldre rönen inte har tappat i trovärdighet är att den nyare forskningen ofta refererar till de äldre rönen. Det finns dock en risk med detta, särskilt då urvalet av forskarrön till viss del har varit begränsad. De risker som föreligger är att forskningen kan bli alltför centrerad och inte tillräckligt transparent. Jag anser dock att den forskning min teori vilar på är trovärdig och inte har drabbats av ovanstående risker. Jag vill heller inte gå in och peka ut eventuella brister i utvalda rön av den enkla anledningen att om jag anser att de är bristfälliga eller irrelevanta ska de heller inte tas med överhuvudtaget i studien. Det krävs även bra argument och starkt stöd från andra för att kunna kritisera enskild forskning.

2.4 Begreppsmodell

Följande modell, se Figur 1, kommer användas i mitt arbete för att på bästa sätt kunna besvara mitt syfte. Modellen är uppbyggd av det teoretiska fundament som denna studie vilar på. Arbetet syftar till att svara på en fråga ur ett nytt perspektiv och därmed ingår det i modellens olika delar sådant som är framtaget i andra studier. Detta förstärker modellens trovärdighet och dess användbarhet i att svara på syftet. På grund av detta är modellens utseende av egenskapad karaktär och andra modeller har uteslutits då jag anser att de inte lyckas fånga in hela problematiken som jag i denna studie ska undersöka. I den teoretiska delen framgår det att värderingar, mål och motiv skapar typologin över skogsägare. Värderingar, mål och motiv inverkar även på målstrukturen och därmed beslutsprocessen. I Figur 1 nedan kommer typologin före målstrukturen, vilket inte ska tolkas som att jag ifrågasätter de studier som menar att det är tvärtom. Anledningen till att kategorierna kommer först är för att i mitt arbets resultat inte direkt studerar mål och motiv med skogen utan detta sker mer indirekt. Resultatet blir även starkare och mer intressant om de olika kategorierna kan behandlas när det talas om mål och ekonomiska frågor. Kategorierna som finns med i detta arbete påverkas även i stor grad av fastighetens struktur samt dess resurser.

Figur 1. Begreppsmodell, egen design.

3 Metod

3.1 Val av metod

Examensarbetet är en deskriptiv förklarande studie av hur privata enskilda skogsägare väljer att placera sina avverkningslikvider. Deskriptiv förklarande studier är en blandform av en deskriptiv och en förklarande metod. Anledningen till att välja denna metod är för att enbart en deskriptiv metod skildrar egenskaperna hos objektet. Om studien blir för deskriptiv kan den bli intetsägande då det inte går att dra längre slutsatser utifrån data. Om metoden enbart är förklarande studeras endast relationen mellan två kända variabler. (Saunders & Lewis, 2009, p. 140)

Eftersom syftet med denna studie är att få fram var objekten placerar likvider, vilket är den ena och en okänd variabel måste någon form av deskriptiv studie genomföras. Studien ämnar även studera sambandet mellan placeringsvalet och andra variabler. Därför lämpar sig en förklarande metodstudie. Om denna blandmetod används finns det en sannolikhet att det blir ett förstadium till förklaring (Saunders & Lewis, 2009, p. 140). Studien skall även ses som ett förstadium till en mer omfattande förklaring av det den ämnar undersöka. De två huvudsakliga anledningarna till detta är; urvalet för undersökningar omfattar 500 enskilda skogsägare är kanske något lågt och generalisering av resultatet är kanske inte motiverad. För det andra är det möjligt att tidshorisonten är för kort för att några slutsatser om placeringsmönstret skiljer sig över en längre tid samt att enskilda år inte har studerats utan slagits ihop till en tidsperiod.

Att utföra en enkätundersökning är en lämplig strategi när syftet som ska besvaras är av typen vem, var och hur och hur mycket. Enkätundersökningar ger möjligheten till att samla kvantitativ data som sedan kan analyseras kvantitativt. Data kan även användas till att förklara samband mellan variabler (Saunders & Lewis, 2009, p. 144).

3.2 Population och Urval

Urvalet gjordes ur den grupp som hade gjort en avverkningsanmälan året 2010, den bestod av 64583 stycken anmälningar. Ett urval om 500 fastigheter kopplade till en person per fastighet blev det urval som har använts i studien.

Eftersom urvalet är litet och vissa slutsatser av resultatet ska vara möjliga, motiveras ett stratifierat slumpmässigt urval. Detta för att det finns väldigt många fastigheter som äger en liten del av den totala skogsarealen. Då inte totalarealen angavs i avverkningsanmälan var det lämpligt att utgå från rapporterad areal aktuell för avverkning. Till en början rensades urvalsgruppen på dubletter, då ägaren till en fastighet kan ha gjort flera anmälningar. Eftersom vissa fastigheter ägs av flera personer rensades även dubletter ut av personer knutna till samma fastighet. Efter att det hade justerats för dubletter av personer och fastigheter återstod 24457 stycken. Därefter valdes fem stycken grupper ut och fördelades enligt följande $0 - <1$ ha, $1 - <2$ ha, $2 - <3$ ha, $3 - <4$ ha och $4 \geq$ ha. Denna fördelning gav den mest jämna fördelning av skogsägare mellan grupperna. Verktöget som användes för detta stratifierade slumpmässiga urval var programmet Excel. Efter det slumpades det ut 100 stycken ur varje grupp, vilket gav det urval om 500 fastigheter som användes för undersökningen.

Tillsammans med enkäten bifogades ett personligt brev från mig. Där förklarades vem jag som författare bakom arbetet var och vad det ämnade undersöka. Till varje brev följde en kod kopplad till urvalet. Koden kunde sedan kopplas till vilket strata respondenten tillhörde. För

att garantera ett resultat fick de svarande även chansen att besvara enkäten även om ingen avverkning ägt rum för 2010 års avverkningsanmälan och även förskottslikvider för kommande avverkning fick ingå.

Enkätundersökningen finns i Bilaga 1 och det personliga brevet finns i Bilaga 2.

3.3 Genomförandet av enkäter

3.3.1 Förberedelse av studien

Förberedelserna av en enkätundersökning är tidskrävande, urvalet måste vara representativt, frågeformuläret rätt utformat och ofta krävs en förstudie. Analysen av enkäten tar ofta tid och informationsinsamlingen är beroende av de svarande (Saunders & Lewis, 2009, p. 140). Enkäten var utformad efter en självstyrd metod där det inte existerade någon kontakt med respondenterna. Kontakt erbjöds dock till respondenterna för att ge dem chansen om det fanns oklarheter rörande någon eller några enkätfrågor. Denna kontakt att avhjälpa oklarheter erbjöds via att de kontaktade mig som författare till arbetet eller till min handledare via e-post eller telefon. Frågorna konstruerades av mig med hjälp av min handledare och min uppdragsgivare för att garantera att verkligen rätt sak blev undersökt och att frågorna som ställdes var relevanta och kunde besvaras. Frågorna utformades även noggrant för att hela tiden ha en koppling till litteraturen för att deskriptiva och förklarande studier kräver detta (Saunders & Lewis, 2009, p. 367). För att kontrollera att frågornas tydlighet och att svaren skulle gå och koppla till litteraturen genomfördes en förstudie. En förstudie rekommenderas för dessa syften (Saunders & Lewis, 2009, p. 394). Förstudien genomfördes på fem personer som antingen var skogsägare själva eller var mycket involverade i familjens skogsbruk. Vid denna förstudie var jag närvarande för att kunna observera och svara på oklarheter kring enkäten. Efter förstudien utvärderades svaren och annat som kom upp under förstudien. Detta för att tillgodose validiteten och omformulera frågorna (Saunders & Lewis, 2009, p. 394). Dessa fem valdes ut ovetenskapligt ur min bekantskapskrets. Detta motiveras med att de inte ingick i studien utan bara för att testa förståelsen kring frågorna. Normalt rekommenderas att förstudien inkluderar åtminstone tio personer och att dessa ska representera de variationer som kan förekomma inom populationen. Tidspress kan dock förändra villkoren och då är det acceptabelt att testa studien på bekanta, huvudsaken är att någon form av förstudie äger rum (Saunders & Lewis, 2009, p. 394).

3.3.2 Uppföljning av studien

Efter att enkäten skickats ut inväntades svar under en tvåveckorsperiod. Svar inkom även efter denna period men påverkade inte resultatet utan bidrog bara med att resultatets trovärdighet förstärktes. Under de två första veckorna kontaktade ett flertal respondenter mig för vissa klargöranden. Inga omformuleringar av frågor eller annat som kunde påverka resultatet förekom. De vanligaste frågorna handlade om hur dödsbon och fastigheter med generationsskiftet skulle förhålla sig till vissa frågor.

3.3.3 Efter genomförd studie

Efter genomförd studie sammanställdes all data. Diskussioner fördes med min handledare om vilka frågor som skulle jämföras med varandra. Även hur vissa frågor och svar skulle presenteras i resultatet och vad som var möjligt från min sida sett till arbetsbörda diskuterades.

3.4 Svarsfrekvens

Tabell 1. Svarsfrekvens på enkäten

Strata	Urval	Svarande	Bortfall	Totala
Alla	500	177 st 35,4 %	41 st 23,2 %	136 st 27,2 %
0 - <1 ha	100	32	6	26
1 - <2 ha	100	37	10	27
2 - <3 ha	100	32	6	26
3 - <4 ha	100	30	6	24
4> ha	100	37	10	27
Ej kod	-	9	3	6

Totalt svarade 177 av 500 stycken på enkäten, vilket ger en svarsfrekvens på 35,4 %. Av dessa 177 svar var det 41 stycken som föll bort på grund av att de inte hade besvarat enkäten på ett tillförlitligt vis. Detta gav en tillförlitlig respons på 136 stycken det vill säga 27,2 %. En sådan svarsfrekvens kan vid första anblicken anses som låg, men får ändå anses som acceptabel. Huruvida resultatet är statistiskt signifikant kan och har diskuterats med ett flertal lärare och där både svaret ja och nej förekommit. Därför kan jag inte ge något enhetligt svar på detta.

En grupp om nio stycken hade inte skrivit in koden och därmed kunde dessa inte sammanföras med något strata. Tre stycken av dessa sorterades bort då de inte korrekt hade uppgivit hur de placerade sin avverkningslikvid.

3.5 Operationalisering

3.5.1 Fastighetens struktur samt dess resurser och omvärldsfaktorer

Fastighetens struktur samt dess resurser fokuserar på de inre strukturer och resurser som finns och tillhör fastigheten, dessa fångas upp i tre huvudsakliga variabler.

Kännetecknen hos skogsägaren, som ligger främst i frågorna 2, 3, 4 och 14

Fastighetens egenskaper, som ligger främst i frågorna 3, 4, 5, 9, 10

Skogsägarens ekonomi, som ligger främst i frågorna 6, 7, 8, och 13

Omvärldsfaktorer är en ren teoretisk aspekt som är övergripande och viktig att förstå och som senare inverkar på målstrukturen och därmed influerar beslutssituationer. Därför ingår denna teoretiska aspekt, även om det inte finns direkta frågor kopplade till denna faktor.

3.5.2 Kategoriseringen

Kategoriseringen av skogsägarna har skapats utifrån en egen indelning utav de svarande som i mångt och mycket bygger på de frågor som ställts om fastighetens struktur och resurser. Det kan medges att välja en kategorisering som tidigare har använts och som har forskningsstöd medför en viss styrka till arbetet. Den kategorisering som ligger närmast till hands i ett sådant fall är den typologi skapad av F, Ingmarson et al, 2004. Denna typologi övervägdes även för användning i detta arbete, men den ansågs inte vara tillämpbar av flera anledningar, dels för att studierna utgår från olika utgångspunkter och för att i vissa kriterier stod de olika kategorierna alldeles för nära varandra för att en ren åtskillnad skulle kunna vara helt försvarbar. Däremot har det använts frågor som går att koppla till vad som kännetecknar de

olika ägarkategorierna i F, Ingemarsons et als., (2004) typologi. Som det har nämnts har även Lönnstedt & Törnqvist, (1990) använts i kategoriseringen.

Den kategorisering denna studie använder sig av bygger på att dela in respondenterna i fyra huvudsakliga grupper och där den första klassificeringen som används är, de som bor på fastigheten och de som inte bor på fastigheten. Denna uppdelning har även använts i andra studier och är ett kännetecken som används i kategorierna i F, Ingemarsons et als, 2004 typologi. En ytterligare uppdelning av respondenterna gjordes i de som var uppväxta på fastigheten och de som inte var det. Denna uppdelning är även det ett kännetecken i F, Ingemarsons et als 2004 typologi. Anledningen till att den har tagits med är för att försöka fånga upp hur relativt nytillträdde fastighetsägare använder sig av sin avverkningslikvid sett till de som har vuxit upp på fastigheten. Dessa variabler ser i hög grad till boendesituationen för skogsägaren, vilket indirekt påverkar den ekonomiska situationen. Eftersom boendesituationen har funnits med i andra studier om skogsägare och deras beslut om att avverka är den att anse som relevant. Dessa indirekta variabelers påverkan på kassaflödet kopplas sedan till två ekonomiska variabler som är att anse ha en direkt påverkan på kassaflödet, nämligen huvudsaklig inkomstkälla och hur stor andel av den totala genomsnittliga årsinkomsten som härstammar från skogen. Valet att inte skapa en kategorisering av både de indirekta och direkta variablerna är medvetet. En sådan kategorisering skulle med tanke på svarsfrekvensens storlek skapa små och intetsägande grupper vilka det mellan skulle vara svårt att göra jämförelser. Därför är det att anse att det bästa är att göra på detta vis och sedan föra en diskussion kring hur de indirekta och direkta variablerna påverkar varandra och därmed kassaflödet.

Kategoriseringen och de fyra grupperna blir således:

- Bor inte på fastigheten och är inte uppväxt på fastigheten
- Bor inte på fastigheten, men är uppväxt på fastigheten
- Bor på fastigheten, men är inte uppväxt på fastigheten
- Bor på fastigheten och är uppväxt på fastigheten.

3.5.3 Målstruktur

Med målstruktur avses de bakomliggande orsakerna till *varför* en skogsägare väljer att avverka. Målstrukturen påverkas även av ovan nämnda variabler, fastighetens struktur samt dess resurser och omvärldsfaktorer. Drivkraften till *varför* en avverkning blev aktuell studerades för att förstå och förklara användningen av avverkningslikviden, detta fångades upp i fråga 14.

3.5.4 Användning av avverkningslikvid

För att studera kassaflödet hos enskilda skogsägare var det först nödvändigt att fråga om de *hade* utfört en avverkning eller *hade* fått betalt för en kommande avverkning. Detta fångades upp i fråga 11. För att se hur avverkningslikviden användes ställdes fråga 13. Med hjälp av dessa frågor går det att se vad de svarande använder sin avverkningslikvid till samt hur stor andel som lades ner på varje användningsområde. Alla frågor finns i Bilaga 1

3.6 Trovärdighet med studien

Med hjälp av ovanstående är det en förhoppning att arbetet får en högre trovärdighet. Nedanför tas det upp sådant som ännu inte behandlats om arbetets reliabilitet och validitet.

3.6.1 Reliabilitet och validitet

Reliabilitet syftar på till vilken grad om ens datainsamling kan ge överensstämmande resultat. Det som hotar studies reliabilitet är t.ex. subjektivitet och partiskhet hos den som svarar (Saunders & Lewis, 2009, p. 156). I denna studie ingår ett fåtal frågor där den svarande måste göra någon form av värdering och där subjektivitet och partiskhet kan uppstå.

Validitet syftar på om studiens iakttagelser verkligen handlar om det som de framstår att vara om. Några hot mot validitet är historia, bortfall och mognad (Saunders & Lewis, 2009, p. 157).

När undersökningsmetoden bygger på en enkät där lite eller ingen kontakt med respondenterna sker är reliabilitet och validitet av stor vikt. Ett problem är hur frågorna uppfattas och tolkas av respondenterna (Saunders & Lewis, 2009, p. 373). Med detta i åtanke och som nämndes tidigare utarbetades frågeformuläret noggrant där både min handledare och uppdragsgivare involverades för att säkerställa frågornas tydlighet.

3.7 Begränsningar av studien

En kvantitativ studie är helt beroende av respondenterna och på faktorer som; om de svarar, hur de svarar och vad de svarar. Allt detta bidrar till vilket resultat arbetet kan presentera i slutändan. Därför finns ett problem rörande respondenterna vars svar och svarsfrekvens påverkar arbetet.

4 Resultat

4.1 Fastighetens struktur och dess resurser

De svarande var spridda över hela Sverige och det fanns inget län som i märkbar utsträckning hade högre svarsfrekvens än något annat. En liten större andel av svaren kom från södra Sverige, men det kan förklaras med att det finns fler enskilda skogsägare skog i södra än i norra Sverige. Ålder varierade även den och ingen direkt åldersgrupp hade svarat i högre utsträckning än någon annan.

De svarande hade en skogsareal på mellan 1 hektar till och med 4500 hektar och 75 % av de svarande ägde en fastighet under 200 hektar. En majoritet ca 65 % av de svarande brukade eller arrenderade ut åkermark och den mest förekommande arealen på åkermarken var under 50 hektar.

De 136 svarande fördelades till de fyra kategorierna enligt Tabell 2 nedan. Av de svarande var det 84 stycken som bodde på fastigheten och 52 bodde inte på fastigheten. Bland de 84 som bodde på fastigheten var det 33 stycken som inte var uppväxta på fastigheten. Utav de 52 som inte bodde på fastigheten var det 33 stycken som inte hade växt upp på fastigheten och 19 stycken som hade växt upp på fastigheten.

Tabell 2. Hur de 136 fördelade sig i bor eller inte bor på fastigheten samt hur de fördelades i uppväxta respektive inte uppväxta på fastigheten

	Bor	Bor ej	Totalt
Uppväxt	51	19	70
Ej uppväxt	33	33	66
Antal	84	52	136

Hur de 66 stycken som inte hade vuxit upp på fastigheten hade förvärvat den framgår av Tabell 3 nedan. Av de 66 som inte var uppväxta på fastigheten var det 33 stycken som hade köpt fastigheten, 16 stycken som ärvt fastigheten, 16 som hade delat förvärv och en övrigt.

Tabell 3. Hur de 66 stycken som svarat att de inte var uppväxta på fastigheten hade förvärvat den

Förvärvsform	Antal
Köp	33
Arv	16
Delat förvärv	16
Övrigt	1
Total	66

4.1.1 Huvudsaklig inkomstkälla

Den första ekonomiska aspekten som hänsyn tagits till i studie och som är av betydelse för avverkningsbeslutet och användningen av avverkningslikviden var respondenternas huvudsakliga inkomstkälla. Utav de fyra alternativen var ett namngivet *Annat* och de svarande bads då lämna en kommentar om vad. Det var ett fåtal som valde att svara just det alternativet. I de fall då de svarade på annat var det ofta något som kunde relateras till antingen svarsalternativet inkomst av tjänst eller verksamhet som bedrivs på fastigheten, varför det alternativet inte förekommer i resultatet. Tabell 4 nedan visar respondenternas huvudsakliga inkomstkälla för alla svarande och inom de fyra kategorierna.

Tabell 4. Varifrån skogsägarnas huvudsakliga inkomst härstammade

	Bor		Bor ej		Totala
	Uppväxt	Ej Uppväxt	Uppväxt	Ej Uppväxt	
Tjänst	29%	61%	47%	58%	46%
Pension	26%	21%	53%	39%	32%
Fastighet	45%	18%	0%	3%	22%
	100%	100%	100%	100%	100%

Inkomst av tjänst var den vanligaste inkomststypen med 46 % av alla de svarande som ingick i svarsunderlaget. Efter det kom pension med 32 % av de svarande och därefter kom verksamhet som bedrivs på fastigheten med 22 %. Vilket kan utläsas ur Tabell 4 ovan för alla svarande.

Huvudsaklig inkomstkälla för kategorin skogsägare som inte bor på fastigheten och är inte heller uppväxta på fastigheten består utav 33 stycken. Hur de svarande fördelades mellan de tre inkomstslagen kan utläsas ur Tabell 4 ovan. Endast en hade sin huvudsakliga inkomstkälla från verksamhet som bedrivs på fastigheten. Inkomst från tjänst var den vanligaste inkomstkällan i denna grupp.

För kategorin skogsägare som inte bor på fastigheten men är uppväxta på fastigheten består utav 19 stycken och var därmed den kategori som hade lägst antal svarande. Ur Tabell 4 ovan går det att utläsa att den vanligaste huvudsakliga inkomsten härstammade från pension inom denna kategori och ett antagande till detta förhållande är att de har vuxit upp på fastigheten, men sedan på grund av ålder flyttat därifrån eller inte har kunnat bo kvar. Ur denna kategori var det ingen som hade sin huvudsakliga inkomst från verksamhet som bedrevs på fastigheten.

Den tredje kategorin, de skogsägare de skogsägare som bor på fastigheten, men inte är uppväxta på fastigheten består utav 33 stycken. Tabell 4 ovan illustrerar att det inom denna kategori var det tjänst som var den vanligaste inkomstkällan.

Den fjärde och sista kategorin, de skogsägare som bor på fastigheten och är uppväxta på fastigheten består utav 51 stycken. För dessa skogsägare var den huvudsakliga inkomstkällan verksamhet som bedrivs på fastigheten, vilket kan utläsas ur Tabell 4 ovan. Det är väl att anta att ett flertal av dessa har tagit över fastigheten från tidigare generation och bedriver någon form av jord- och skogsbruk.

4.1.2 Skogsinkomsternas andel av den genomsnittliga årsinkomsten

Den andra ekonomiska aspekten som det har tagits hänsyn till i studien och som också är att anse av betydelse för avverkningsbeslutet och användningen av avverkningslikviden är hur mycket av den genomsnittliga årsinkomsten som kom från skogen bland respondenterna.

Tabell 5. Hur stor andel av den genomsnittliga årsinkomsten som kommer från skogen

Andel	Bor		Bor ej		Totala
	Uppväxt	Ej Uppväxt	Uppväxt	Ej Uppväxt	
0%	6%	18%	16%	21%	14%
1-10 %	21%	52%	37%	49%	38%
11-20 %	21%	3%	21%	15%	15%
21-30 %	18%	9%	21%	6%	13%
31-40 %	8%	6%	0	3%	5%
41-50 %	18%	6%	5%	0%	9%
51-100 %	8%	6%	0	6%	6%
	100%	100%	100%	100%	100%

Utifrån Tabell 5 ovan kan det utläsas att utav alla respondenter svarade 14 % att de hade 0 % av sin genomsnittliga årsinkomst från skogen. 38 % att 1-10 % av deras genomsnittliga årsinkomst kom från skogen. Följt av att 15 % av de svarande skogsägarna hade 11-20 % av sin genomsnittliga årsinkomst från skogen. 13 % av de svarande hade en genomsnittlig årsinkomst mellan 21-30 % som härrör från skogen. Dessa fyra delar utgör 80 % av totalen. Av de svarande var det 94 % som hade en genomsnittlig årsinkomst under 51 % som härstammade från skogen.

Hur stor andel av skogsägarens genomsnittliga årsinkomst som härrör från skogen för gruppen skogsägare som bor på fastigheten och är uppväxt på fastigheten kan även det utläsas i Tabell 5 ovan. Inom denna grupp är det en majoritet av de svarande som har mer än eller lika med 21 % av sin genomsnittliga årsinkomst från skogen jämfört med både hela svarsunderlaget och de andra kategorierna där det är minoriteter. Det förefaller ganska logiskt med tanke på att det inom denna grupp var det en stor andel som hade sin huvudsakliga inkomst från verksamhet som bedrivs på fastigheten.

Hur stor andel av skogsägarens genomsnittliga årsinkomst som härrör från skogen för gruppen skogsägare som bor på fastigheten, men har inte vuxit upp på fastigheten kan ses i Tabell 5 ovan. En majoritet på 70 % av de svarande inom denna grupp hade mindre än 11 % av sin genomsnittliga årsinkomst från skogen. Några större skillnader går inte att urskilja inom denna grupp jämfört med det totala svarsunderlaget sett till hur andelarna är fördelade. Jämfört med den andra gruppen som inte är uppväxt på fastigheten ser vi att även här dominerar de lägre andelsalternativen.

Hur stor andel av skogsägarens genomsnittliga årsinkomst som härrör från skogen för gruppen skogsägare som inte bor på fastigheten, men är uppväxt på fastigheten kan utläsas ur Tabell 5 ovan. Inom denna grupp är det en majoritet som har en genomsnittlig årsinkomst som härrör från skogen på mindre än 11 %. Jämfört med hela svarsunderlaget skiljer sig denna grupp att en större andel av skogsägarna hade en genomsnittlig årsinkomst från skogen som var mellan 11 % till 20 % och 21 % till 30 %. Jämfört med den andra gruppen skogsägare som inte bor på fastigheten har denna grupp en större andel som överstiger 10 % av den genomsnittliga årsinkomsten härrör från skogen.

Hur stor andel av den genomsnittliga årsinkomsten som kommer från skogen för kategorin skogsägare som inte bor på fastigheten och inte är uppväxt på fastigheten kan utläsas ur Tabell 5 ovan. Inom denna kategori hade de flesta skogsägare en liten andel av sin genomsnittliga årsinkomst från skogen, där 70 % av de svarande inte hade mer än 10 % av sin genomsnittliga

årsinkomst från skogen. Inga större skillnader fanns inom denna grupp sett till hela svarsunderlaget. En liten större andel hade 0 % och 1 % till 10 % av sin genomsnittliga årsinkomst kom från skogen.

4.2 Målstruktur

4.2.1 Varför skogsägaren avverkar

I olika utsträckning rangordnades de sex alternativen som respondenterna fick chansen att rangordna efter betydelse i dess inverkan på att avverkning blev aktuell. Det sista alternativet *Annat* förekom inte särskilt ofta och de två vanligaste svaren på denna fråga var stormskador och olika angrepp på skogen. Hur frågan har tolkats av respondenterna är svårt att svara på, men utifrån de svarsalternativ som har angetts i enkäten kan även frågan tolkas som hur avverkningsmöjligheten identifierades. Båda frågorna fångar dock upp det väsentliga, nämligen en del i skogsägarens beslutssituation rörande att avverka eller inte. Ett bra pris på virket tillsammans med egen bedömning av skogen är de två alternativ som har fått högst ranking av alla de sex alternativen sammanlagt för alla respondenter. En av respondenterna hade lämnat kommentaren att denne hade gjort fyra stycken avverkningsanmälningar under de senaste två decennierna, men inte förrän 2010 genomfört en avverkning. Detta motiverades med att priset först då var rätt enligt denne skogsägare. Om denna tankegång finns bland övriga respondenter finns det inget stöd för i den undersökning denna studie vilar på, men det kan kanske vara en förklaring till varför alternativet ett bra pris på virket är så högt rankat i så många fall. Tydligt är det i alla fall att ett bra pris på virket påverkar avverkningsbeslutet.

För stratum ett, de skogsägare som hade gjort en anmälan från 0 – till mindre än 1 ha var de högst rankade alternativen egen bedömning av skogen och ett bra pris på virket. Det fanns ingen markant skillnad mellan de som bodde på fastigheten och de som inte gjorde det. Inte heller fanns det någon större skillnad beroende på var ifrån de fick sin huvudsakliga inkomst.

Inom stratum två, de skogsägare som hade gjort en anmälan mellan 1 till mindre än 2 ha var de högst rankade alternativen egen bedömning av skogen och ett bra pris på virket. Inte heller här fanns det någon skillnad beroende om de bodde eller inte på fastigheten och vilken typ av huvudsaklig inkomst de hade.

För det tredje stratumet, en anmäld areal på mellan 2 och mindre än 3 ha var svaren desamma som både strata ett och två. Även här förekom inga märkbara skillnader kopplade till varken boende eller huvudsaklig inkomstkälla.

För det fjärde stratumet, anmäld areal på mellan 3 och mindre än 4 ha förekom svaren egen bedömning av skogen och ett bra pris på virket fortfarande i majoritet som de med högst betydelse att avverkning blev aktuell. Däremot inom kategorin de som bor på fastigheten och har sin huvudsakliga inkomst från verksamhet på fastigheten var skogsbruksplanen av stor betydelse utöver bra pris på virket. Denna grupp var även uppväxta på fastigheten och alternativet egen bedömning av skogen rankades inte lika högt som i övriga strata, kategorier och grupper.

Det femte stratumet, de som hade gjort en avverkningsanmälan på eller över 4 ha var egen bedömning av skogen och ett bra pris på virket fortfarande högt rankade, dock var deras höga ranking bland respondenterna inte lika höga i detta stratum. I kategorin de som inte bor på fastigheten och i gruppen som inte heller var uppväxta på fastigheten, som hade sin huvudsakliga inkomst från pension var tjänstemännens inverkan hög. En förklaring till detta

skulle kunna vara att inom detta stratum var en majoritet av fastigheterna över 100 hektar och att de äldre då inte orkar inspektera skogen själva.

4.2.2 Mål och motiv

För att komma åt hur skogsägarna ser på sin skog och vad de har för mål och motiv med densamma utan att fördjupa sig för mycket i den problematiken ställdes en fråga om hur stor ekonomisk betydelse skogen hade för dem på en sjugradig skala. Där en etta betydde att ekonomiska aspekter inte var så viktiga och andra faktorer var viktigare med skogen t.ex. viltvård. Så här i efterhand blir en fundering om frågan kan ha missuppfattats om inte all text som tillhör frågan har lästs. Ett annat problem är att det är ett ojämnt antal svarsalternativ och att personer då tenderar till att välja det som ligger i mitten. Svaren bland de fyra kategorierna sett till genomsnitt och median kan utläsas i Tabell 6 nedan.

Tabell 6. Hur stor ekonomisk betydelse skogen har för skogsägaren

	Bor		Bor Ej	
	Uppväxt	Ej Uppväxt	Uppväxt	Ej Uppväxt
Medelvärde	4,98	4,12	3,84	3,84
Median	5	4	4	4

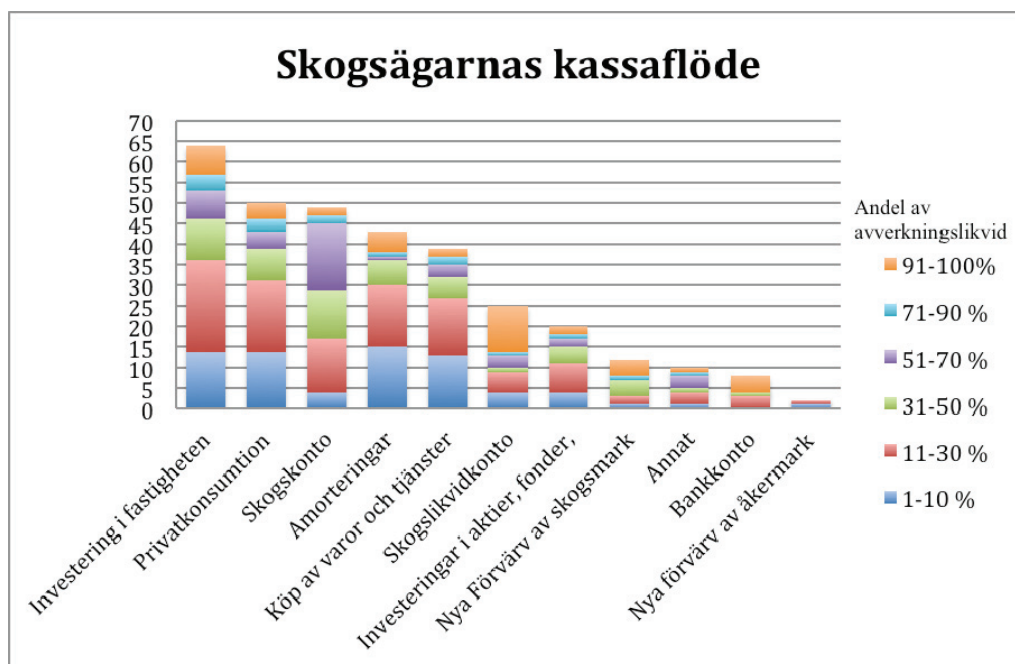
4.3 Skogsägarens kassaflöde

Hur skogsägaren väljer att hantera sin avverkningslikvid som även kan kallas för skogsägarens och dess fastighets kassaflöde redovisas i detta avsnitt. Fokus har varit på vilket alternativ som är det vanligaste och hur stor andel av varje alternativ som används av skogsägarna. Även på denna fråga fanns det ett alternativ som var *Annat*.

Svarsalternativet *annat* förekom inte särskilt ofta att respondenterna svarade på detta alternativ men det förekom ändå i viss mån. Det vanligaste var att de svarade något som passade in i de andra alternativen som gavs. Ett svar som förekom i märkbar utsträckning när respondenten valde alternativet *annat* var att de hade valt att placera pengarna på ett vanligt bankkonto. Några uppgav räntefaktorn som svar, men nämnde inget om skattefrågan.

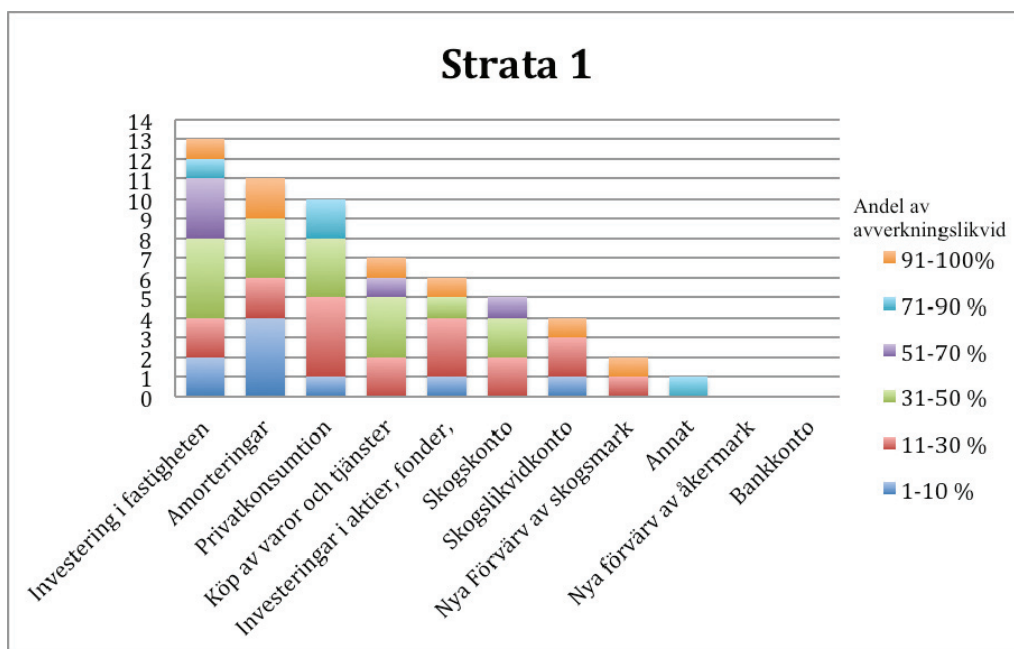
Det var även på denna fråga som många av svaren fick utelämnas från resultatet då dessa var felaktiga. De vanligaste felen var att antingen hade respondenten svarat så användningen inte motsvarade 100 % eller att den hade svarat att det blev det mer än 100 %. Eftersom frågan om användningen av avverkningslikviden hänger ihop med frågorna 11 och 12 se Bilaga 1, så är det försvarligt om det har funnits vissa tolkningsproblem i frågan. Detta för att det är mycket vanligt med olika typer av skattetekniska hänseenden som påverkar skogsägarens användning av likviden.

En stor andel av svaren har ändå varit tilltjänliga och har format resultatet i denna studie. Vilka alternativ samt hur stor andel som används av likviden till varje alternativ utav skogsägaren framgår enligt Figur 2 nedan.

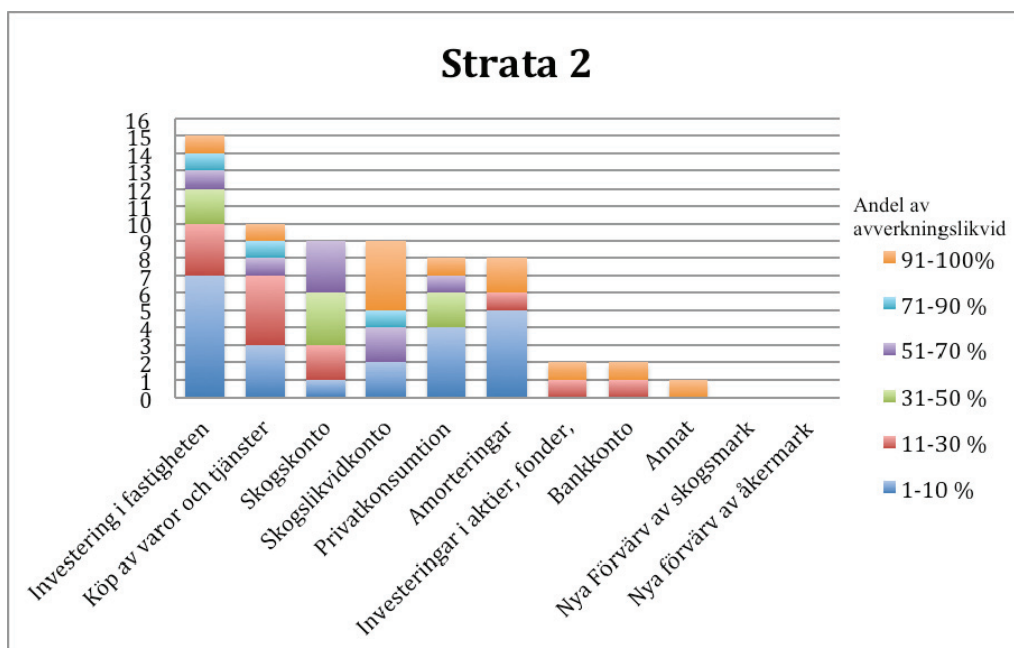
Figur 2. Vilket alternativ som varit det mest förekommande respektive vilket andelsalternativ som används av avverkningslikviden som varit mest förekommande bland alla skogsägare i alla strata samt de som inte angivit sin kod och därmed inte kunde placeras i något stratum.

Figur 2 pekar på att det flest skogsägare använder en del av avverkningslikviden till är att göra investeringar i sin fastighet och att de som väljer att investera i fastigheten är det flest som använder mellan 11 % till 30 % av likviden till detta ändamål. Privatkonsumtion är det näst vanligaste alternativet skogsägare väljer att spendera en del av sin avverkningslikvid på. Även på detta alternativ är den vanligaste andelen som används av avverkningslikviden 11 % till 30 %. Det ska påpekas att de flesta skogsägare som svarat att de har placerat en större del eller hela sin avverkningslikvid på skogslikvidkontot är de som gjorde en avverkningsanmälan sent under 2010. Därmed aktualiserades avverkningen inte förrän 2011, vilket deklarerades under 2012. Även skogsägare som har mottagit förskottslikvider för avverkningar under 2011 för avverkning 2012 förekommer bland dessa.

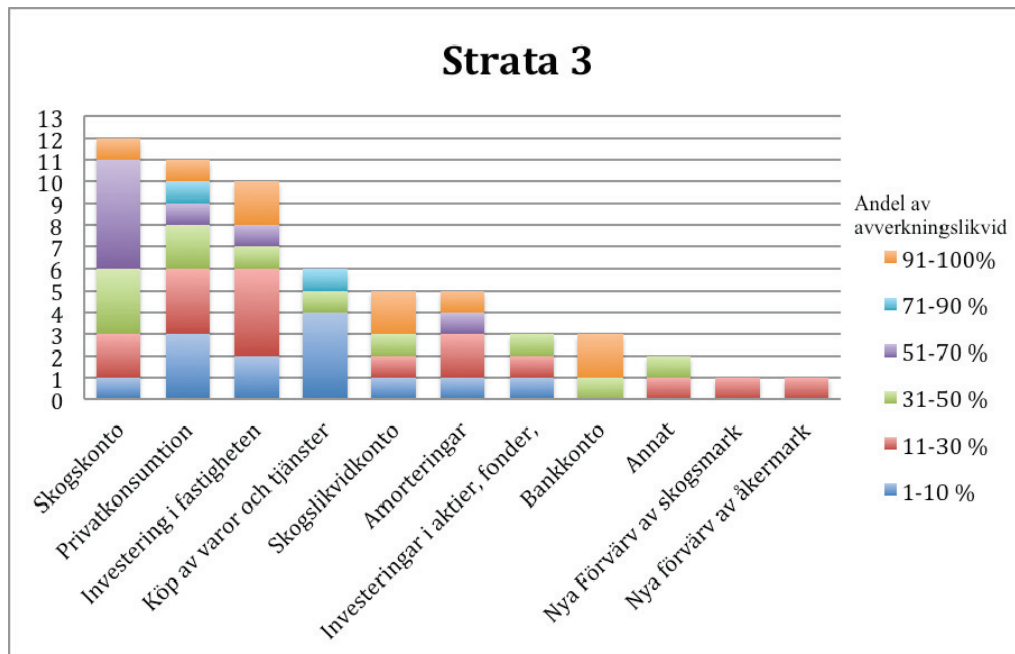
Figur 3. Vilket alternativ som varit det mest förekommande respektive vilket andelsalternativ som används av avverkningslikviden som varit mest förekommande bland de skogsägare som hade gjort en avverkning mellan 0 – mindre än 1 ha.

Det som kan urskiljas ur Figur 3 ovan är att de fyra mest valda alternativen i storleksordning är investering i fastigheten, amorteringar, privatkonsumtion och köp av varor och tjänster. Av de som investerat i fastigheten är den mest förekommande andelen 31 % till 50 % av sin avverkningslikvid. På alternativet amorteringar är den vanligaste andelen 1 % till 10 %, privatkonsumtion 11 % till 30 % och köp av varor och tjänster 31 % till 50 % som kan ses i Figur 3 ovan.

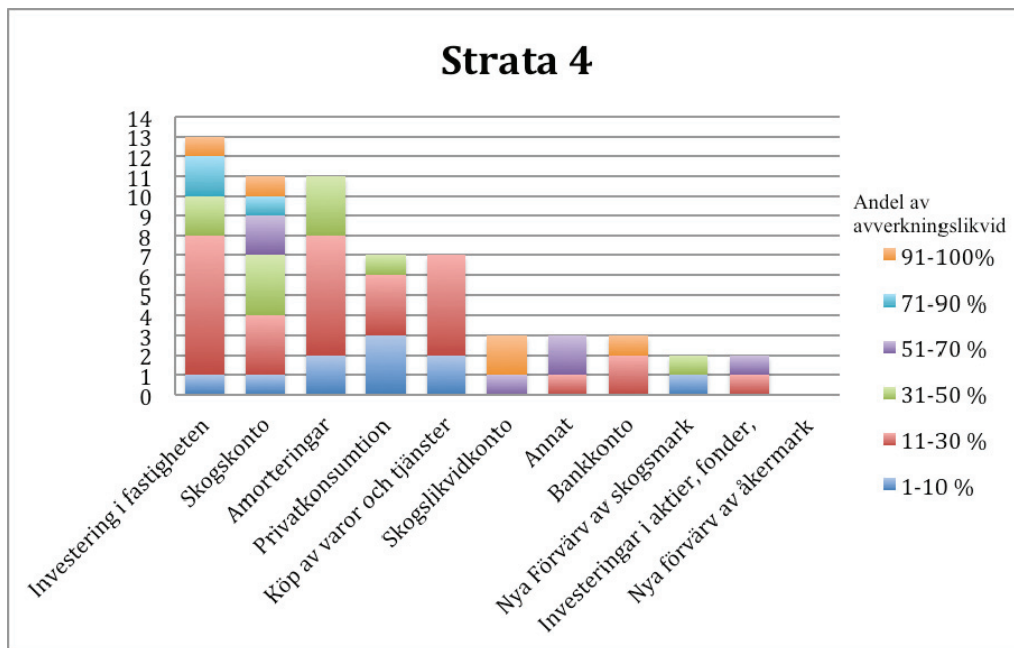
Figur 4. Vilket alternativ som varit det mest förekommande respektive vilket andelsalternativ som används av avverkningslikviden som varit mest förekommande bland de skogsägare som hade gjort en avverkning mellan 1 – mindre än 2 ha.

Det som kan urskiljas ur Figur 4 ovan är att de fyra mest valda alternativen i storleksordning är investering i fastigheten, köp av varor och tjänster och jämnt mellan skogskonto och skogslikvidkonto. Av de som investerat i fastigheten är den mest förekommande andelen 1 % till 10 % av avverkningslikviden. På alternativet köp av varor och tjänster 11 % till 30 %, skogskonto är det jämnt mellan 31 % till 50 % och 51 % till 70 % och på skogslikvidkontot är den vanligaste andelen 91 % till 100 %.

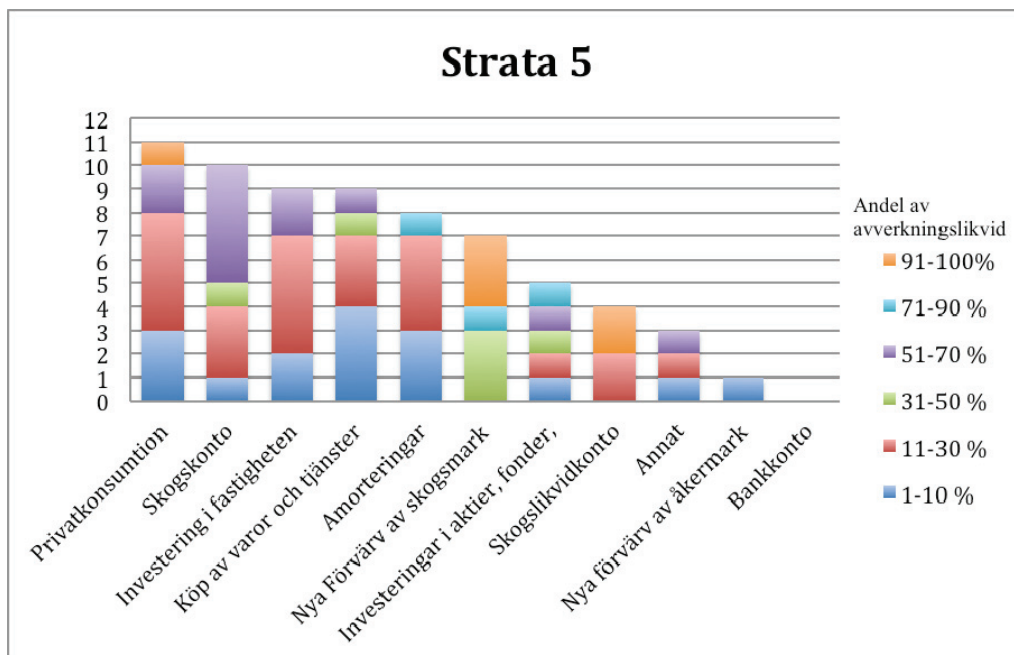
Figur 5. Vilket alternativ som varit det mest förekommande respektive vilket andelsalternativ som används av avverkningslikviden som varit mest förekommande bland de skogsägare som hade gjort en avverkning mellan 2 – mindre än 3 ha.

Ur Figur 5 ovan går det att se att de mest förekommande alternativen i storleksordning är skogskonto, privatkonsumtion, investering i fastigheten. Av de som placerat avverkningslikviden på skogskontot är andelen 51 % till 70 % den mest förekommande. På alternativet privatkonsumtion är det jämnt mellan andelarna 1 % till 10 % och 11 % till 30 %, och på alternativet investeringar i fastigheten är andelen 11 % till 30 % vanligast vilket kan utläsas i Figur 5 ovan.

Figur 6. Vilket alternativ som varit det mest förekommande respektive vilket andelsalternativ som används av avverkningslikviden som varit mest förekommande bland de skogsägare som hade gjort en avverkning mellan 3 – mindre än 4 ha.

Figur 6 ovan visar på att de mest förekommande alternativen är i storleksordning investering i fastigheten och jämnt mellan skogskonto och amorteringar. Av de som använt en del av avverkningslikviden till investeringar i fastigheten är den vanligaste andelen 11 % till 30 %. På alternativet skogskonto är det jämnt mellan andelarna 1 % till 10 % och 11 % till 30 % och på alternativet amorteringar är andelen 11 % till 30 % det mest förekommande enligt Figur 6 ovan.

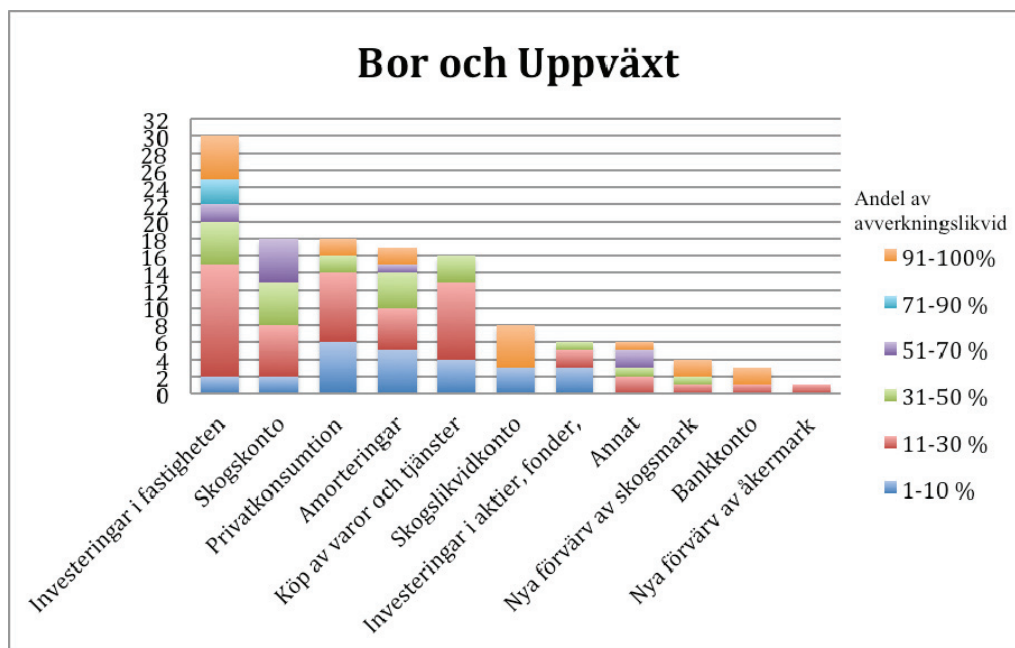

Figur 7. Vilket alternativ som varit det mest förekommande respektive vilket andelsalternativ som används av avverkningslikviden som varit mest förekommande bland de skogsägare som hade gjort en avverkning på eller mer än 4 ha.

Figur 7 ovan visar på att det är flera alternativ som är uppskattade bland de skogsägare som har gjort en avverkning på eller mer än 4 hektar. Det vanligaste att lägga en del av pengarna på inom denna grupp var privatkonsumtion tätt följt av skogskonto och sedan de två lika stora alternativen investeringar i fastigheten och köp av varor och tjänster. De som valt att lägga avverkningslikviden på privatkonsumtion är andelen 11 % till 30 % den mest förekommande. På alternativet skogskonto är det andelen 51 % till 70 % av avverkningslikviden som figurerar mest och på alternativeten investeringar i fastigheten och köp av varor och tjänster är andelarna 11 % till 30 % respektive 1 % till 10 % frekventast enligt Figur 7.

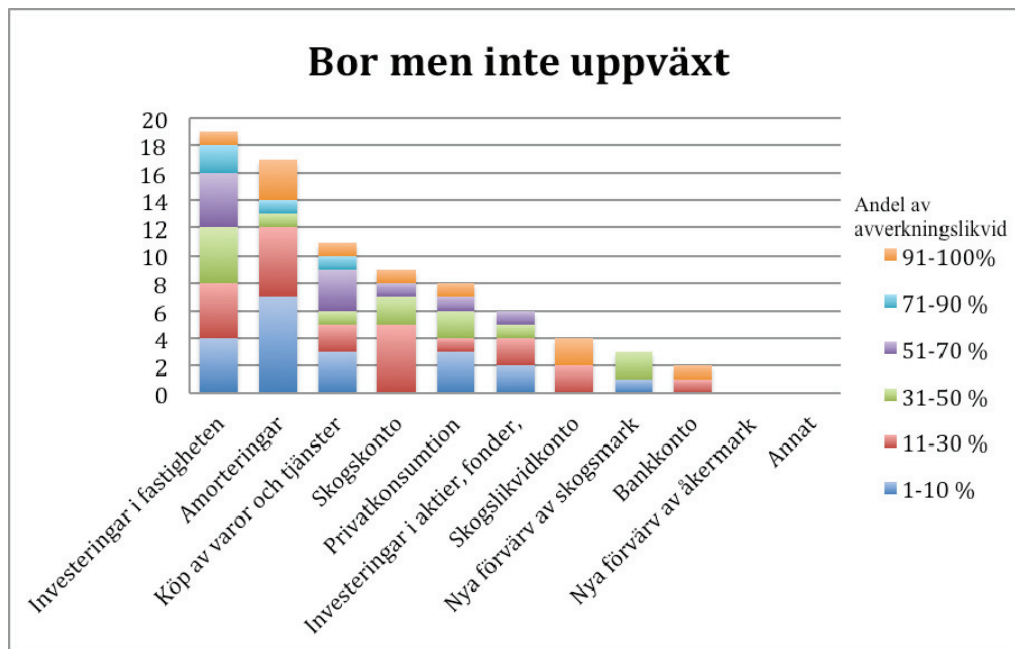
4.3.1 Kategorierna och dess kassaflöden

Respondenterna delades som nämnts tidigare in i två huvudsakliga kategorier, de som bor på fastigheten och de som inte gör det. Och inom dessa gjordes även en gruppering av de som hade växt upp på fastigheten och de som inte hade gjort det. För den grupp som inte bor på fastigheten och som inte är uppväxta på fastigheten är det viktigt att betona att det kan finnas de skogsägare som ingår i svarsunderlaget som äger rena skogsfastigheter och därmed att det inte finns någon bostad i anslutning till fastigheten. Studien har inte tagit hänsyn till den aspekten och är en svaghet i studien. Detta kan påverka fördelningen av avverkningslikviden. Det ska poängteras att vissa av kategorierna består av ett fåtal respondenter. Därför ska inga för stora och förhastade slutsatser dras utifrån vad enskild data förmedlar. Hur skogsägarna har använt sin avverkningslikvid har studerats utifrån ett eget resonemang om hur olika kategorier av skogsägare påverkar kassaflödena. Kassaflödena för varje enskild grupp är framtagna genom att studera vilket placeringsalternativ som är mest använt samt hur stor andel det har utgjort av avverkningslikviden. Därför är det viktigt att poängtera att detta är en förklarande och beskrivande bild och att det inte är framräknad enligt någon matematisk metod. Ett ytterligare placeringsalternativ tillkom under databehandlingen, *Bankkonto*. Det tillkom för att det inom vissa grupper var det vanligt att de utöver användandet av skogskontot och skogslikvidkontot hade på alternativet *Annat* svarat att de placerat en betydlig del av pengarna på ett bankkonto. Därför tillkom alternativet *Bankkonto* i detta resultat.

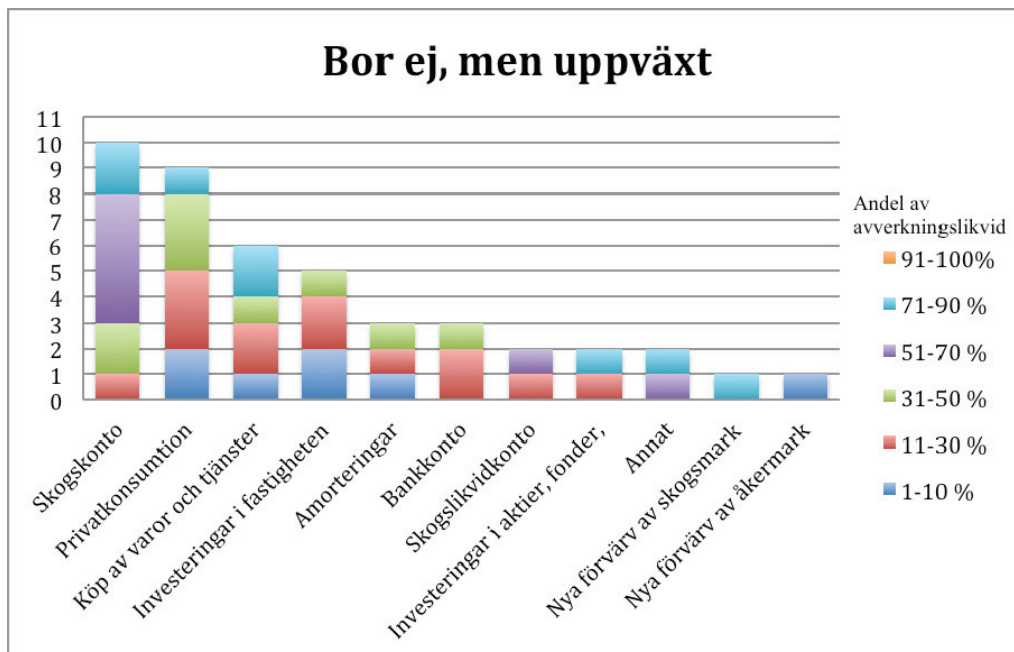
Figur 8. Vilket alternativ som varit det mest förekommande respektive vilket andelsalternativ som används av avverkningslikviden som varit mest förekommande bland de skogsägare som bor och är uppväxta på fastigheten.

Figur 8 åskådliggör de skogsägare som bor på fastigheten och som är uppväxta på den väljer flest skogsägare att använda en del av sin likvid till investeringar i fastigheten. Därefter är det flera alternativ som ungefär har samma frekvens. Investeringar i fastigheten är det andelen 11 % till 31 % av likviden som är den mest frekvent förekommande.

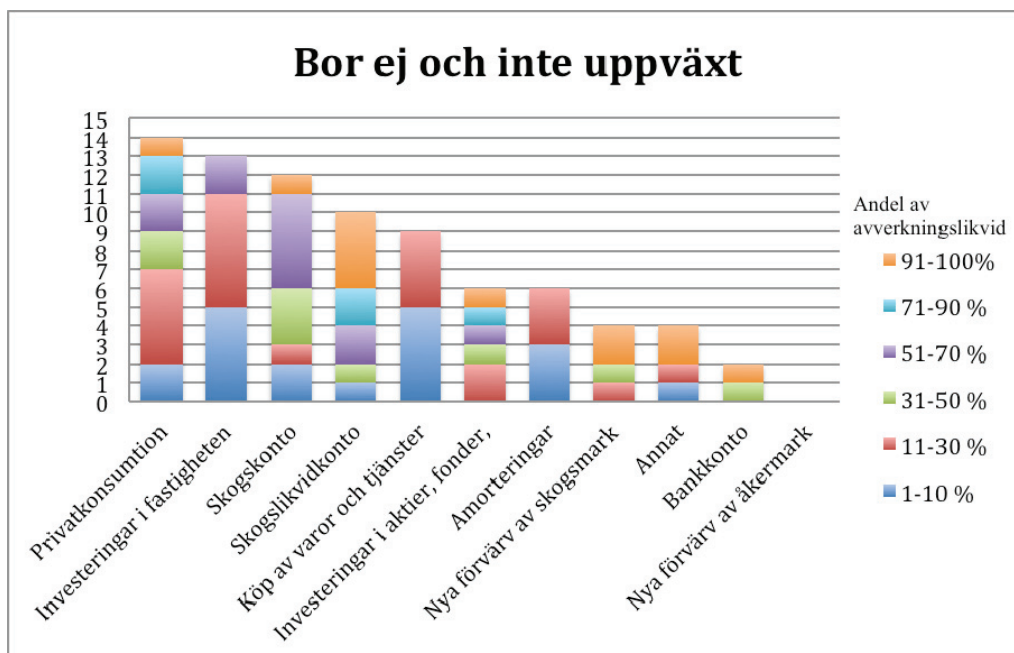
Figur 9. Vilket alternativ som varit det mest förekommande respektive vilket andelsalternativ som används av avverkningslikviden som varit mest förekommande bland de skogsägare som bor på fastigheten, men är inte uppväxta på den.

Figur 9 visar på de skogsägare som bor på fastigheten, men som inte är uppväxta på den väljer flest skogsägare att använda en del av sin likvid till investeringar i fastigheten. Amorteringar är det andra mest förekommande alternativ som denna grupp av skogsägare använder en del av avverkningslikviden till. För investeringar i fastigheten är andelarna 1-10 %, 11-30 %, 31-50 % och 51-70 % som är lika stora. För amorteringar är det 1 % till 10 % som är den största andelen och därefter kommer 11 % till 31 %.

Figur 10. Vilket alternativ som varit det mest förekommande respektive vilket andelsalternativ som används av avverkningslikviden som varit mest förekommande bland de skogsägare som inte bor på fastigheten, men är uppväxta på fastigheten.

Figur 10 ovan visar på de skogsägare som inte bor på fastigheten, men som är uppväxta på den placerar de flesta skogsägare en del av sin avverkningslikvid på ett skogskonto och att det näst vanligaste alternativet är att lägga en del av likvid på är privatkonsumtion. De skogsägare som väljer att placera sin likvid på ett skogskonto är det flest som använder mellan 51 % till 70 % av likviden till detta. För alternativet privatkonsumtion är det jämnt mellan andelarna 11 % till 30 % och 31 % till 50 %.

Figur 11. Vilket alternativ som varit det mest förekommande respektive vilket andelsalternativ som används av avverkningslikviden som varit mest förekommande bland de skogsägare som inte bor på fastigheten och inte är uppväxta på fastigheten.

Figur 11 pekar på att de skogsägare som inte bor på fastigheten och som inte är uppväxta på den väljer helst att lägga en del av sin avverkningslikvid på privatkonsumtion och att de som väljer att lägga pengarna för en avverkning på privatkonsumtion är det flest som använder mellan 11 % till 30 % av pengarna till detta ändamål. Investeringar i fastigheten är det alternativ som i denna grupp av skogsägare som är näst vanligast. På detta alternativ är den vanligaste andelen som används av avverkningslikviden 11 % till 30 %. Tredje vanligaste alternativet är skogskonto och av de som placerat sin avverkningslikvid på skogskontot är andelen 51 % till 70 % den mest sedvanligaste. För denna grupp är det viktigt att poängtera att de kan finnas de skogsägare som bara äger rena skogsfastigheter och därmed kan ha påverkat kassaflödet.

5 Analys och diskussion

5.1 Varför skogsägaren avverkar

De skogsägare som ingick i svarsunderlaget beslutade i huvudsak om avverkning efter att de gjort en egen bedömning av skogen och att de erbjuds ett bra pris på virket. En egen bedömning av skogen tyder på att kunskapen hos skogsägarna är hög och enligt Lönnstedt & Törnqvist, (1990) är detta en egenskap som kan tillskrivas fastighetens struktur. Virkespriset däremot är en typisk omvärldsfaktor som påverkar målstrukturen enligt Lönnstedt & Törnqvist, (1990) och därmed hur skogsägare avverkar.

Ur ett beslutsteoretiskt perspektiv där flera val ställs mot varandra är skogsägarens beslutssituation något förenklat i detta fall då de endast behöver ta hänsyn till två alternativ, avverka eller låta skogen stå. Båda valen har en eller flera riskfaktorer. Väljer skogsägaren att låta skogen stå kan t.ex. stormar och skadeangrepp drabba beståndet som riskerar att sänka den totala avkastningen på virket. Väljer skogsägaren att avverka är det främst ekonomiska faktorer som står för risken t.ex. att virkespriset kan bli lågt samt räntor och skatter. Även om skogsägaren bara har två alternativ att välja på finns det mycket att ta hänsyn till i deras beslutsprocess och att vara helt rationell blir svårare då det är mycket information som ska behandlas. Därmed blir det svårt om inte omöjligt att välja det alternativ som ger högsta ekonomiska nytta som beslutsteori handlar om enligt t.ex. Becker & Mcclintock, (1967).

Eftersom ett bra pris på virket hade en avgörande inverkan på att avverkning aktualiserades får det antas att skogsägaren har en bra uppfattning om prisbilden på virkesmarknaden. Vidare får det antas att skogsägaren har tagit hänsyn till skogsbeståndet och virkespriset i relation till varandra. Den ekonomiska aspekten som haft huvudsakligt fokus i denna studie anses av Lönnstedt, (1989) som en operationell beslutsfaktor som är kortsiktig och ofta inverkar snabbt på skogsägarens ekonomi. Samtidigt finns det i ett beslut att avverka strategiska och långsiktiga faktorer som skogsägaren måste ta hänsyn till enligt Lönnstedt, (1989). Därför ska de ekonomiska aspekterna som har ett stort fokus i studien inte enbart ses som de förklarande faktorerna till resultatet och främst med hänsyn till hur avverkningslikviden placeras. Även om alternativen egen bedömning av skogen och ett bra pris på virket förekommer mest är det inte att utesluta att andra faktorer påverkar, även sådana som inte har funnits med i studiens enkät.

Ett beslut att avverka påverkas även av dynamiska faktorer så som materiella resurser enligt Lönnstedt & Törnqvist, (1990) och eftersom att investera i fastigheten var ett förekommande val av vad avverkningslikviden används till, är det inte att utesluta att det har haft en inverkan på avverkningsbeslutet, även om alternativet ekonomiskt behov som drivkraft till avverkning inte förekom ofta. Ekonomiskt behov är en känslig variabel i den bemärkelse att det kan vara något skambelagt att svara då det kanske kopplas till den privatekonomiska situationen och inte till fastighetens ekonomi, även om det rent juridiskt sätt inte är någon skillnad mellan dessa Lundén (2008).

Hur ofta skogsägaren avverkar är något som ytterligare kan påverka beslutssituationen Lönnstedt, (1989) och det ska nog inte uteslutas att avverkningsintensiteten kan påverka hur skogsägaren väljer att hantera sin avverkningslikvid. Detta har inte studerats i denna studie och därför har ingen större vikt fästs vid detta, dock betyder det inte att det kan vara av värde. Det har diskuterats i litteraturen Lönnstedt (1997) och Hujala, Pykäläinen & Tikkanen (2007) huruvida skogsbruksplanens är av betydelse för beslutsfattandet.

Skogsbruksplanen hade låg betydelse för aktualisering av avverkning bland de tre första strata de vill säga de skogsägare som hade gjort en avverkningsanmälan på mindre än 3 ha. Varför den har så låg betydelse är osäkert, men det kan inte kopplas till totalarealen då totalarealen var spridd inom alla strata. Det skulle kunna ha och göra med att de anser att arealen som påverkas av avverkningen inte är så stor att det inte påverkar hela skogstillståndet i någon större utsträckning. Det var bara i det fjärde stratumet och inom kategorin de som bor och är uppväxta på fastigheten och som hade sin huvudsakliga inkomst från verksamhet som bedrivs på fastigheten där skogsbruksplanen var av betydelse. Varför det ser ut på detta sätt är det svårt att ge ett enhetligt svar på, då det kan finnas ett flertal förklaringar. En möjlig förklaring är att denna grupp är bättre på att uppdatera sin skogsbruksplan för att skogen utgör en viktig del av ekonomin och fungerar som en form av budgetplanering för verksamheten.

Det ska inte konstateras att skogsbruksplanen saknar betydelse i beslutssituationen om att avverka. Det ska heller inte uteslutas att skogsbruksplanen som verktyg i beslutssituationen kan ha tappat i styrka och kanske kan behöva uppdateras och revideras för att passa dagens moderna skogsägare.

5.2 Mål och motiv

De motiv och mål med skogen var det en ganska likriktad bild som framträdde. Karppinen (1998) menar att det kanske är motiverat att se den enskilde skogsägarens skogsbruk som en frivillig åtgärd som i första hand drivs av motiv från ägaren. Vilka dessa motiv är bland de skogsägare som ingick i studien studerades inte allt för ingående, utan koncentrerades till endast det ekonomiska motivet. Det ekonomiska motivet som studerades var hur stor ekonomisk betydelse skogen har för skogsägaren där en etta var lägst och andra aspekter med skogen var viktigare t.ex. viltvård och en sjuva var det högsta alternativet.

De flesta skogsägare hamnade runt en fyra på en sjugradig skala, det vill säga i mitten. Som det nämdes i resultatet finns det en viss problematik med att den svarande kan välja ett alternativ som ligger i mitten på en skala. Sett till genomsnittssvaret och medianen just blev en fyra på en sjugradig skala för tre av de fyra kategorierna, är det ganska tydligt att det har blivit på det viset i denna studie. Det behöver inte nödvändigtvis betyda att de svarande av enkelhet kryssat i det alternativ som befinner sig i mitten på skalan. Det kan även vara som så att det kan tänkas att flera skogsägare ser sin skog både som en ekonomisk del av livet men även fyller andra funktioner som är viktiga för livskvalitén. Därför är det nog fel att enbart fokusera på de ekonomiska aspekterna när det kommer till skogsägare och varför de avverkar, då det ligger så mycket annat bakom ägandeskålet till skogen.

5.3 De ekonomiska aspekterna

5.3.1 Inkomst

Fördelningen av alla respondenter som ingick i studiens svarsunderlag sett till vilken huvudsaklig inkomstkälla de hade var det något fler respondenter som hade pension som huvudsaklig inkomstkälla som var den enda överraskningen. Med tanke på hur fördelningen av inkomstkälla ser ut var det inte så överraskande hur mycket av den genomsnittliga årsinkomsten som kommer från skogen. En majoritet hade en genomsnittlig årsinkomst som underskred 11 %. Inga större skillnader fanns mellan kategorierna de som bodde på fastigheten och de som inte gjorde det. Den enda skillnaden var att de fåtal svar som satte att 51 % eller mer av deras genomsnittliga årsinkomst kom från skogen huvudsakligen fanns i kategorin bor på fastigheten.

De flesta skogsägare har angett att ett bra pris på virket spelade en stor roll för att avverkningen skulle aktualiseras. Eftersom det verkar i mångt och mycket handla om ekonomiska aspekter som avgör om det blir en avverkning och om det då inte finns ett privatekonomiskt behov är det nog inte alldeles ovanligt att avverkningen skjuts upp.

5.3.2 Stratumen

Huruvida de olika strata visar på hur skogsägare väljer att använda sin avverkningslikvid beroende på vilken area de väljer att avverka är självklart något osäkert. Dels för att det inom varje stratum finns flera faktorer som måste beaktas och att då dra slutsatser från en enskild variabel är något som inte ska göras, däremot kan det spekuleras utan att dra för stora slutsatser. Det är dock svårt att se några mönster mellan de olika stratumen.

Det ska även påpekas att den anmälda avverkningsarealen inte behöver ha en direkt koppling till den totala skogsarealen hos skogsägaren. Det är värt att poängtera att skogsägarna har haft möjligheten att svara på olika alternativ om när avverkning skett t.ex. kan skogsägare som gjort en avverkningsanmälan år 2010 på två ha egentligen inte utfört avverkningen och svarat om en tidigare avverkning på en annan areal. Det är ytterligare ett argument för att några slutsatser utifrån strata inte ska dras.

5.3.3 Skogsägarens kassaflöde

Sett till alla respondenter är det mest förekommande alternativet bland skogsägare investeringar i fastigheten och därefter tätt följt av varandra kommer privatkonsumtion och skogskonto. Det mest framträdande resultatet i denna del av studien var att privatkonsumtionen var det skogsägaren efter investeringar i fastigheten helst använder en del av sin avverkningslikvid till. Det resultatet förfaller sig inte underligt om det även ses till de två andra ekonomiska aspekterna, huvudsaklig inkomstkälla och genomsnittlig årsinkomst från skogen. Där tjänst utgör en stor andel, dock inte majoritet och att en majoritet har mindre än 11 % av sin genomsnittliga årsinkomst från skogen. Det kan påstås att de flesta som har inkomst från tjänst och pension mer ser inkomster från skogen som en kapitalreserv och en extrainkomst som egentligen inte är nödvändig för att klara sin privatekonomi. Att avverkningslikviden används till privatkonsumtion faller sig naturligt då personer ofta unnar sig något när det kommer in likvida medel som inte behövs för att klara av de nödvändiga livskostnaderna. Det skall dock icke förglömmas att den mest förekommande andelen av avverkningslikviden som utnyttjades till privatkonsumtion var 11 % till 30 % och att detta inte är en majoritet av likviden.

5.3.4 Kategorierna och dess kassaflöden

Den första gruppen av skogsägare, de som bor och som är uppväxta på fastigheten var störst och bestod av 51 respondenter. Verksamhet som bedrivs på fastigheten var den vanligaste inkomstkällan med nära med 45 % av de svarande. En större andel av respondenterna inom denna grupp jämfört med de andra grupperna hade en högre andel av sin genomsnittliga årsinkomst från skogen. Inom denna grupp väljer skogsägarna helst att använda en del av avverkningslikviden till investeringar i fastigheten. Eftersom fastigheten i vissa fall kan betecknas som skogsägarens egna företag då denna har sin huvudsakliga inkomstkälla från den, är det inte så konstigt att de väljer att investera i sitt "företag" i likhet med vad andra företag brukar göra. Privatkonsumtion som är det näst vanligaste alternativet faller sig inte konstigt med tanke på att hela fastighetens intjäningsförmåga ligger till grund för den privata ekonomin. Därmed är det inte att anse som underligt att en del av denna del används för privat bruk, precis som hos alla andra löntagare. Amorteringar är även det vanligt och precis som

med den andra gruppen som bor på fastigheten är det att anse som sunt och normalt att amortera på sina lån

Den andra gruppen av skogsägare är de som bor men är inte uppväxta på fastigheten. Denna grupp bestod av 33 stycken respondenter. Tjänst är den vanligaste inkomsttypen med en majoritet på 61 % av de svarande. 70 % av de svarande att mindre än 11 % av deras genomsnittliga årsinkomst kom från skogen. För de flesta skogsägare inom denna grupp är de vanligaste alternativen att använda en del av avverkningslikviden till är investeringar i fastigheten och därefter amorteringar. Det skilde bara två personer mellan de två vanligaste alternativen. Investeringar i fastigheten är något denna kategori av skogsägare antagligen måste göra då de ofta är nyttillträdde fastighetsägare och för att skapa det boende de vill ha krävs investeringar i närmiljön. På samma sätt är det inte så konstigt att amorteringar hamnar högt i denna grupp. Om de har förvärvat fastigheten genom antingen köp eller delat förvärv, där de köpt ut någon del, krävs det ofta ett lån då fastigheter med tillhörande skog inte är billigt. Eftersom de bor på fastigheten gör de precis som många andra fastighetsägare som bor på sin fastighet oavsett om det är en förortsvilla eller ett hus på landet, de amorterar på sina lån. Det är en skälig förklaring som kan ges på frågan varför amorteringar har en sådan markant ställning i denna grupp jämfört med den andra gruppen som inte växt upp på fastigheten, men som inte bor på den.

Den tredje gruppen av skogsägare utgörs av de som inte bor men är uppväxta på fastigheten. Denna grupp var liten med endast 19 respondenter. Därför ska det inte dras för stora slutsatser om denna grupp av skogsägare. Pension var den vanligaste inkomstkällan. I denna grupp är det en majoritet om 53 % som hade en genomsnittlig årsinkomst från skogen som understeg 11 %. De som ingår i denna grupp placerar i stor utsträckning en del av avverkningslikviden på ett skogskonto och det näst vanligaste alternativet är att använda likviden till privatkonsumtion. Även här är det bara en person som skiljer mellan skogskonto och privatkonsumtion. Eftersom det är i huvudsak pensionärer inom denna grupp är det inte så konstigt att de använder en del av sin likvid till privatkonsumtion då det blir ett extra tillskott till pensionen. Att en stor andel, 51 % till 70 % hamnar på skogskontot kan beror på flera saker, dels kanske en gammal vana, skattetekniska skäl dels hänger det nog ihop med att balansera den privata inkomsten som härrör i mångt och mycket från pensionen.

Den fjärde och sista gruppen av skogsägare är de som inte bodde och som inte var uppväxta på fastigheten. Denna grupp bestod av 33 stycken. Inkomst från tjänst var den mest förekommande inkomstkälla med 58 % av de svarande. Denna grupp hade även en låg andel av sin genomsnittliga årsinkomst från skogen, ca 70 % av de svarande hade svarat alternativ 0 % eller 1 % till 10 %. Inom denna kategori var det mest förekommande alternativen till användning av avverkningslikvid privatkonsumtion, investeringar i fastigheten och skogskonto. Mellan dessa tre alternativ skilde det endast en skogsägare mellan privatkonsumtion och investeringar i fastigheten och två personer mellan privatkonsumtion och skogskonto, varför det inte ska dras för stora slutsatser. Sett till de två andra ekonomiska aspekterna, har huvudsakligen inkomst från tjänst och att skogsägarna har en låg andel av sin genomsnittliga årsinkomst från skogen och hur de väljer att hantera sin avverkningslikvid är det inte att anse som något egendomligt.

5.4 Metod

Studiens resultat bygger på en enkätundersökning av 500 stycken enskilda skogsägare i Sverige, vilka slumpades ut i ett stratifierat urval ur fem stycken strata. Urvalet skedde utifrån vilken areal skogsägarna hade anmält för avverkning och gränsen mellan de olika stratum

var en hektar. Det kan tyckas att denna arealgräns är små, men det gav den jämnaste fördelningen av antal avverkningsanmälningar mellan de fem olika grupperna utifrån den totala populationen av avverkningsanmälningar för året 2010.

Om urvalet på 500 stycken är tillräckligt stort eller inte kan självklart diskuteras. Urvalets storlek begränsades dock av aspekterna tid och budget. En enkätundersökning tar mycket längre tid att förbereda och administrera än vad jag trodde från första början. Det var även denna del i hela processen med mitt arbete som var den mest krävande aspekten.

5.4.1 Bortfall

Den totala svarsfrekvensen blev 177 av 500 och den tillförlitliga svarsfrekvensen blev 136 stycken av 500. Därmed ska allt för grova generaliseringar utifrån resultatet göras med försiktighet. Huruvida resultatet hade blivit ett annat om fler hade besvarat enkäten är svårt att veta. Skulle de personer som inte valt att svara på enkäten skilt sig i sina svar från de som valt att svara är frågan som måste ställas när en studie som denna utförts. Ett flertal av frågorna i enkäten var inte av karaktären värderande där respondenterna skulle svara i fri text, rangordna eller värdera sitt svar. Därför är det inte troligt att svaren på dessa frågor skulle ha skilt sig märkbart mellan de som besvarande och inte besvarade enkäten. Det förekom dock ett antal frågor som är kopplade till resultatet där respondenten skulle värdera och rangordna sina svar. Huruvida de som inte svarat på enkäten skulle svarat annorlunda på dessa frågor är svårt att besvara. Som stöd för att det inte hade skilt sig allt för mycket är att de som valde svara på enkäten var så pass spridda i ålder, socioekonomiskt, geografiskt etc. Urvalet grundade sig i vilka som hade gjort en avverkningsanmälan 2010 och ett flertal av bortfallen kan eventuellt förklaras med att de inte hade utfört en avverkning inom en skälig tidsperiod. Ett ytterligare stöd för att resultatet hade blivit detsamma om flera hade besvarat enkäten är att antalet svarande var jämnt fördelat mellan de olika stratumen.

5.4.2 Studiens reliabilitet och validitet

Det är svårt att garantera att de resultat som presenteras i denna studie skulle kunna återupprepas både med samma eller en helt ny urvalsgrupp av respondenter. För att få ett resultat som garanterat skulle gå att upprepa skulle det antagligen krävas en större och mer omfattande studie. Ett fåtal personer hörde av sig om hur de skulle tolka frågorna och i de svar som kom in var oklarheterna små. Det förekom dock ett bortfall av svar, men dessa hade snarare missförstått instruktionerna och inte frågan.

5.4.3 Extern validitet

Arbetet har som tidigare påpekats flera begränsningar och avgränsningar, därför ska det återigen påpekas att dessa finns med och att med dessa påpekanden reserveras det resultat som denna studie visar på. Med detta i åtanke ska det påpekas att arbetet inte ska användas som fullsäker uppskattning över hur enskilda skogsägare hanterar sin avverkningslikvid, varken som en hel population eller enligt den kategorisering som använts i denna studie.

5.5 Framtida studier

Trots att arbetet har begränsningar är förhoppningen att det kan bidra och vara till hjälp för både den akademiska forskningen och min uppdragsgivare. För arbetets uppdragsgivare är förhoppningen att det kan användas som beslutsstödjande information snarare än beslutsfattande information. Med andra studier på området varav flera ingår i detta arbetes teoretiska delar, är det en förhoppning att arbetet kan öka förståelsen kring hur enskilda skogsägare väljer att hantera sin avverkningslikvid både som en hel grupp och utifrån vilken kategori av skogsägare de tillhör. Och ur den synvinkeln ge ytterligare en dimension till

frågan om varför enskilda skogsägare avverkar. För framtida forskning är förhoppningen att denna studies resultat kan användas som ett koncept för studier inom samma område.

Eftersom det verkar bli fler och fler skogsägare som inte är beroende av en inkomst från skogen så är ett förslag på framtida forskning är öka incitamenten till att avverka trots att de inte har ekonomiskt behov utav det. Skogskontot ger en möjlighet att planera skatteinbetalningen och skapa en jämn inkomst från skogen utspritt på flera år. Frågan är om skogskontot är ett tillräckligt incitament för att få skogsägare som inte är beroende av skogsinkomster för att klara sin privatekonomi att öka sitt urtag ur skogen. Frågan är om skogsägarna till fullo känner till fördelarna med skogskontot eller om det krävs ett nytt instrument för att kunna skjuta på vinsterna. Kanske ser de på skogen som andra långsiktiga placeringar/investeringar och att då kunna flytta kapital från en placeringsform, i detta fall skogen till en annan placering på ett skattemässigt fördelaktigt vis kanske skulle kunna uppmuntra skogsägare att öka uttaget ur skogen. Sedan är det en fråga om de kan och har möjlighet att öka uttaget ur skogen. Frågan om de vill öka uttaget är också viktigt. Inom alla kategorierna förutom bland de som bor och är uppväxta på fastigheten svarande respondenterna att deras rent ekonomiska mål och syfte med skogen var allsidig. Det ekonomiska målet betydde något men var inte det främsta motivet med skogen. Därför skulle det kanske vara ett steg i rätt riktning att skapa skogsbruksplaner som har ett annat fokus eller som också tar fasta på den information som finns i dagens skogsbruksplaner, men kompletterar med annan information likväl, liksom Hujala, Pykäläinen & Tikkanen (2007) föreslår i sin studie.

6 Slutsats

En majoritet av de svarande bodde på fastigheten och en majoritet var uppväxta på fastigheten. De flesta skogsägare hade sin inkomst från tjänst och en majoritet hade mellan 0 % till 10 % av deras genomsnittliga årsinkomst från skogen.

Skogsägarna identifierar ofta avverkningsmöjligheterna själva. Skogsägarens beslutssituation påverkas i stor grad av om de får ett bra pris på virket.

Det ekonomiska målet med skogen värderas som medelhögt hos skogsägarna och är något högre hos de skogsägare som bor och är uppväxta på fastigheten.

För alla skogsägare i studien visar på att de främst väljer att lägga en del av sin avverkningslikvid på investeringar i fastigheten, privatkonsumtion, skogskonto, amorteringar och köp av varor och tjänster.

Den vanligaste andelen som används inom alla alternativ utom skogskonto är 11 % till 30 % och inom skogskonto är det 51 % till 70 %.

Olika kassaflöden kunde urskiljas utifrån de olika kategorierna och de ser ut enligt följande. För de skogsägare som bor och är uppväxta på fastigheten väljer flest att använda en del av sin likvid till investeringar i fastigheten. En andel på 11 % till 31 % av likviden förekommer mest.

För de skogsägare som bor men är ej uppväxt på fastigheten väljer flest att använda en del av sin likvid till investeringar i fastigheten. Amorteringar är det andra mest förekommande alternativ.

För de skogsägare som inte bor men är uppväxta på fastigheten väljer flest att använda en del av sin avverkningslikvid på ett skogskonto och att det näst vanligaste alternativet är att lägga en del av likvid på är privatkonsumtion.

För den skogsägare som inte bor och inte är uppväxta på fastigheten väljer flest att använda en del av sin avverkningslikvid på privatkonsumtion och att de som väljer att lägga pengarna för en avverkning på privatkonsumtion är det flest som använder mellan 11-30 % av pengarna till detta ändamål.

Referenser

Publikationer

- Andersson, M. 2010. Non-industrial Private Forest Owners' Management Decisions: What affects them and why? Doctoral Thesis Swedish University of Agricultural Sciences, Umeå 2010.
- Andersson, R. 2010. Grundbok för skogsbrukaren: fakta om skog och skogsbruk (första upplagan). Jönköping: Skogsstyrelsen.
- BECKER, G-M & MCCLINTOCK, C-G. 1967. VALUE: BEHAVIORAL DECISION THEORY. *Annu. Rev. Psychol.* 1967.18:239-286.
- Berlin, C., Lidestav, G. & Holm, S. 2006. Values Placed on Forest Benefits by Swedish NIPF Owners: Differences between Members in Forest Owner Associations and Non-members. *Small-scale Forest Economics. Management and Policy*. 5(1): 83-96. 2006.
- Hemström, C. 2010. Bolagens rättsliga ställning: Om enkla bolag, handelsbolag, kommanditbolag och aktiebolag (nionde upplagan). Vällingby: Norstedts
- Hugosson, M. and Ingemarson, F. 2004. Objectives and motivations of small-scale forest owners; theoretical modelling and qualitative assessment. *Silva Fennica*, 38: 217–231.
- Ingmarson, F., Lindhagen A. & Eriksson L. 2004. A typology of small-scale private forest owners in Sweden. Manuscript.
- Karppinen, H. 1998. Values and objectives of non-industrial private forest owners in Finland. *Silva Fennica*, 32: 43–59.
- Kurtz, W. B. and Lewis, B. J. 1981. Decision-making framework for nonindustrial private forest owners: An application in the Missouri Ozarks. *Journal of Forestry*, 79: 285–288.
- Kuuluvainen, J., Karppinen, H. and Ovaskainen, V. 1996. Landowner objectives and non-industrial private timber supply. *Forest Science*, 42: 300–309
- Lundén, B. 2008. Enskild Firma: Skatt, Deklaration, Ekonomi och Juridik (16:e upplagan) Vällingby: Björn Lunden Information AB
- Lundén, B. 2012. Lantbrukarboken: Skatt och ekonomi för dig som arbetar med jord och skog (11:e upplagan) Mölnlycke: Björn Lunden Information AB
- Lönnstedt, L. 1989. Goals and cutting decisions of private small forest owners. *Scandinavian Journal of Forest Research*, 4: 259–265.
- Lönnstedt, L. 1997. Non-industrial private forest owners' decision process: A qualitative study about goals, time perspective, opportunities and alternatives. *Scandinavian Journal of Forest Research*, 12: 302–310.
- Lönnstedt, L & Svensson, J. 2000. Return and Risk in Timberland and Other Investment Alternatives of NIPF Owners, *Scandinavian Journal of Forest Research*, 15:6, 661-669.
- Lönnstedt, L & Törnqvist, T. 1990. The owner, the estate and external influences: nonindustrial private forest owners' management decisions. The Swedish University of Agricultural Sciences, *Department of Forest-Industry-Market Studies*, Report 14. Uppsala. 177 p
- Mintzberg, H, Dury, R, & André, T. 1976: The Structure of 'Unstructured' Decision Processes, *Administrative Sciences Quarterly* 21:246-275
- Saunders, M., Lewis, P., & Thornhill, A. 2009. Research methods for business students (5. ed.). Harlow: Financial Times Prentice Hall.
- Sennblad, G. (1996) . *En analys av privata skogsägares avverkningsbeteende* [An analysis of the logging behavior of non-industrial private forest owners in Sweden] (Research Notes No. 293) . Department of Operational Efficiency, Swedish University of Agricultural Sciences . (In Swedish.)
- Teppo Hujala, Jouni Pykäläinen & Jukka Tikkanen. 2007 Decision making among Finnish non-industrial private forest owners: The role of professional opinion and desire to learn, *Scandinavian Journal of Forest Research*, 22:5, 454-463

Internetkällor

- Hansson, S-O. 2005. Decision Theory: A Brief Introduction, Department of Philosophy and the History of Technology Royal Institute of Technology (KTH) Stockholm
- <http://www.skogsstyrelsen.se/Myndigheten/Statistik/Amnesomraden/>
- http://di.se/Default.aspx?pid=255187_ArticlePageProvider&epslanguage=sv&referrer=http%3A%2F%2Fwww.google.se%2Furl%3Fsa%3Dt%26rct%3Dj%26q%3Ddi.se%252Fguld%2520%25C3%25A5ren%2520i%2520skogen%2520%25C3%25A4r%2520f%25C3%25B6rbi%26source%3Dweb%26cd%3D1%26ved%3D0CCEQFjAA%26url%3Dhttp%253A%252F%252Fdi.se%252FArtiklar%252F2012%252F1%252F5%252F255187%252FGuldaren-i-skogen-ar-forbi%252F%26ei%3Dq4aiT_zeN6bV4QS1kNCOCQ%26usq%3DAFQjCNEHn6XVhQNL1fMU8X23idEc3LsCg

<http://www.vida.se/?id=1402&cid>

Alla tillgängliga 2012-05-04

Bilagor

Bilaga 1. Enkät

Information

Avverkning och slutavverkning används synonymt och när det står avverkning avses endast slutavverkningar och inte gallringar, rövningar eller andra ingrepp. Frågorna om avverkning berör endast en avverkning eller ett kontrakt om avverkning. Om någon fråga är oklar svara då vad som bäst passar er.

Fråga 1

1.1 Skriv in din kod som finns i det medföljande brevet

Fråga 2 *Kan vara flera personer men avser dig som svarar*

2.1 Vilket år föddes den som är huvudansvarig förvaltare av fastigheten?

2.2 Kön på den som är huvudansvarig för fastigheten? Man () Kvinna ()

Fråga 3

3.1 Är ni uppväxt på fastigheten? Ja () Nej ()

3.2 Bor ni på fastigheten idag? Ja () Nej ()

3.3 Om ni inte bor på fastigheten, hur långt ifrån (km) fastigheten bor ni?

- ☐ 0,1-0,9km
- ☐ 1-10km
- ☐ 11-30km
- ☐ 31-60km
- ☐ 61-100km
- ☐ Mer än 100km

3.4 I vilket län ligger fastigheten?

Fråga 4

Hur förvärvades fastigheten?

- ☐ Köp
- ☐ Arv, Gåva, Testamente
- ☐ Delat förvärv, exempelvis ärvt hälften och köpt ut hälften
- ☐ Annat, Vad i sådana fall?

Var god vänd →

Fråga 5

5.1 Hur stor är fastighetens sammanlagda

skogareal (ha)?

Hur mycket åker, egen och/eller arrenderad (ha) brukar ni aktivt?

Hur mycket åker arrenderar ni ut?

Fråga 6

6.1 Har ni er huvudsakliga inkomst från

- ☐ Verksamhet som bedrivs på fastigheten?
- ☐ Inkomst från tjänst?
- ☐ Pension?
- ☐ Annat, Vad i sådana fall?

Fråga 7

7.1 På ett ungefär hur mycket av er genomsnittliga årsinkomst i procent kommer från skogen?

- ☐ 0 %
- ☐ 1-10 %
- ☐ 11-20 %
- ☐ 21-30 %
- ☐ 31-40 %
- ☐ 41-50 %
- ☐ 51-60 %
- ☐ 61-70 %
- ☐ 71-80 %
- ☐ 81-90 %
- ☐ 91-100 %

Fråga 8

8.1 Sett till er skog och produktion av virke, hur stor ekonomisk betydelse har skogen för er på en sjugradig skala? Där 1, är låg betydelse och andra aspekter med skogen är viktigare t.ex. viltvård medan 7 är högt och den främsta aspekten med er skog är virkesproduktion och en god avkastning på den stående skogen

1	2	3	4	5	6	7
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Fråga 9

9.1 Har ni ett intresse av att köpa mera

Ja Nej

Skogsmark? ☐ ☐

Åkermark? ☐ ☐

Fråga 10

10.1 Har ni ett intresse av att sälja av

Ja Nej

Skogsmark? ☐ ☐

Åkermark? ☐ ☐

Fråga 11 *Svara endast på ett alternativ.*

11.1 Utfördes det en slutavverkning på er fastighet under 2010 och ungefär hur mycket avverkades (m3sk)?

11.2 Om det inte skedde en slutavverkning under år 2010, tecknade ni kontrakt år 2010 om framtida avverkning och i så fall ungefär vilken avverkningsvolym (m3sk)?

11.3 Om du inte har tecknat kontrakt om avverkning när (År) skedde den senaste slutavverkningen på er fastighet och ungefär hur mycket (m3sk) avverkades?

Fråga 12

Svara bara på det svarsalternativ som är kopplat till ert svar i fråga 11
12.1 (Om ni har svarat på 11.1) Hur mycket blev avverkningslikviden efter avverkningskostnaden var betald i svenska kronor från avverkningen 2010?

12.2 (Om ni har svarat på 11.2) Hur mycket blev förskottslikviden på i svenska kronor?

12.3 (Om ni har svarat på fråga 11.3) Hur mycket blev avverkningslikviden efter avverkningskostnaden var betald i svenska kronor som ni fick för den senaste (innan 2010) avverkningen?

Var god vänd →

Fråga 13

13.1 Hur stor andel (%) av likviden placerades på ett resp. användes till

Summan av svaren ska bli 100 %

	0 %	1-10 %	11-30 %	31-50 %	51-70 %	71-90 %	91-100 %
Skogskonto	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Skogslikvidkonto	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Investeringar i fastigheten, skriv i vad i kommentarsfältet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nya förvärv av skogsmark	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nya förvärv av åkermark	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Privat konsumtion	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Investeringar i aktier, fonder, certifikat, råvaror mm	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Amorteringar	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Köp av varor och tjänster, skriv gärna vad i kommentarsfältet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Annat, skriv vad i kommentarsfältet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Kommentarer:

Fråga 14

14.1 Rangordna följande alternativ efter betydelse i dess inverkan på att avverkning blev aktuell. Där 1 är minst betydelse och 6 är störst betydelse.

	1	2	3	4	5	6
Skogsbruksplanen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tjänstemän, t.ex. virkesköpare	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Egen bedömning av skogen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ekonomiskt behov	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ett bra pris på virket	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Annat skriv då vad i kommentarsfältet nedanför	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Kommentarer:

Bilaga 2. Personligt brev

Institutionen för Skogens
Produkter och Marknader.
Marcus Ederyd

Uppsala 2012-03-15

Bäste skogsägare

Jag heter Marcus Ederyd och är student på det skogsindustriella ekonomiprogrammet vid Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU Uppsala. Jag skriver till Er för att jag håller på med det sista steget i min utbildning, mitt examensarbete.

Mitt examensarbete handlar om var enskilda skogsägare väljer att placera sina avverkningslikvider och förskottslikvider, för att få kunskap om viljan hos skogsägare att avverka och huruvida pengarna stannar kvar i den egna firman eller investeras på annat håll. Ni har nu blivit uttagen ur ett urval för att ni gjorde en avverkningsanmälan 2010.

Med detta brev bifogar jag en enkät som jag ber er vänligt att ni besvarar efter bästa förmåga och sänder den tillbaka med det returbrev som även finns bifogat. Om det passar er bättre kan ni besvara samma frågeformulär via internet. Skriv då bara in följande adress och följ anvisningarna, www.undersokning.se. Ni som inte har besvarat enkäten inom viss rimlig tid kommer jag att personligen kontakta för att påminna eller artigt fråga om ni vill ställa upp och besvara frågorna över telefon.

Materialet kommer sedan att användas för bearbetning för att visa på hur enskilda skogsägare i Sverige väljer att placera sin avverkningslikvid och på så sätt öka förståelsen för kunderna.

Ni deltar naturligtvis frivilligt i undersökningen. Det råder självklart full konfidentialitet angående Er medverkan i enkäten. Ert namn, Er fastighet och alla monetära summor kommer inte att redovisas i mitt examensarbete och det insamlade materialet kommer förstöras efter det att examensarbetet är färdigt. Jag hoppas att Ni vill ta er tid och hjälpa mig genom att besvara frågorna och på så sätt även hjälpa mig med det sista steget i min utbildning.

Har Ni några frågor kan ni kontakta mig på maed0009@stud.slu.se

Tack på förhand.

Marcus Ederyd, Skogsindustriell ekonom.

Publications from The Department of Forest Products, SLU, Uppsala

Rapporter/Reports

1. Ingemarson, F. 2007. De skogliga tjänstemännens syn på arbetet i Gudruns spår. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
2. Lönnstedt, L. 2007. *Financial analysis of the U.S. based forest industry*. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
4. Stendahl, M. 2007. *Product development in the Swedish and Finnish wood industry*. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
5. Nylund, J-E. & Ingemarson, F. 2007. *Forest tenure in Sweden – a historical perspective*. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
6. Lönnstedt, L. 2008. *Forest industrial product companies – A comparison between Japan, Sweden and the U.S.* Department of Forest Products, SLU, Uppsala
7. Axelsson, R. 2008. Forest policy, continuous tree cover forest and uneven-aged forest management in Sweden's boreal forest. Licentiate thesis. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
8. Johansson, K-E.V. & Nylund, J-E. 2008. NGO Policy Change in Relation to Donor Discourse. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
9. Uetimane Junior, E. 2008. Anatomical and Drying Features of Lesser Known Wood Species from Mozambique. Licentiate thesis. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
10. Eriksson, L., Gullberg, T. & Woxblom, L. 2008. Skogsbruksmetoder för privatskogsbrukaren. *Forest treatment methods for the private forest owner*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
11. Eriksson, L. 2008. Åtgärdsbeslut i privatskogsbruket. *Treatment decisions in privately owned forestry*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
12. Lönnstedt, L. 2009. *The Republic of South Africa's Forests Sector*. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
13. Blicharska, M. 2009. *Planning processes for transport and ecological infrastructures in Poland – actors' attitudes and conflict*. Licentiate thesis. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
14. Nylund, J-E. 2009. *Forestry legislation in Sweden*. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
15. Björklund, L., Hesselman, J., Lundgren, C. & Nylinder, M. 2009. Jämförelser mellan metoder för fastvolymbestämning av stockar. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
16. Nylund, J-E. 2010. *Swedish forest policy since 1990 – reforms and consequences*. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
17. Eriksson, L., m.fl. 2011. Skog på jordbruksmark – erfarenheter från de senaste decennierna. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
18. Larsson, F. 2011. Mätning av bränsleved – Fastvolym, torrhalt eller vägning? Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
19. Karlsson, R., Palm, J., Woxblom, L. & Johansson, J. 2011. Konkurrenskraftig kundanpassad affärsutveckling för lövträ - Metodik för samordnad affärs- och teknikutveckling inom leverantörskedjan för björkämnen. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala

Examensarbeten/Master Thesis

1. Stangebye, J. 2007. Inventering och klassificering av kvarlämnad virkesvolym vid slutavverkning. *Inventory and classification of non-cut volumes at final cut operations*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
2. Rosenquist, B. 2007. Bidragsanalys av dimensioner och postningar – En studie vid Vida Alvesta. *Financial analysis of economic contribution from dimensions and sawing patterns – A study at Vida Alvesta*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
3. Ericsson, M. 2007. En lyckad affärsrelation? – Två fallstudier. *A successful business relation? – Two case studies*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
4. Ståhl, G. 2007. Distribution och försäljning av kvalitetsfuru – En fallstudie. *Distribution and sales of high quality pine lumber – A case study*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
5. Ekholm, A. 2007. Aspekter på flyttkostnader, fastighetsbildning och fastighetstorlekar. *Aspects on fixed harvest costs and the size and dividing up of forest estates*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala

6. Gustafsson, F. 2007. Postningsoptimering vid sönderdelning av fura vid Sätters Ångsåg. *Saw pattern optimising for sawing Scots pine at Sätters Ångsåg*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
7. Götherström, M. 2007. Följdeffekter av olika användningssätt för vedråvara – en ekonomisk studie. *Consequences of different ways to utilize raw wood – an economic study*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
8. Nashr, F. 2007. *Profiling the strategies of Swedish sawmilling firms*. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
9. Högsborn, G. 2007. Sveriges producenter och leverantörer av limträ – En studie om deras marknader och kundrelationer. *Swedish producers and suppliers of glulam – A study about their markets and customer relations*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
10. Andersson, H. 2007. *Establishment of pulp and paper production in Russia – Assessment of obstacles*. Etablering av pappers- och massaproduktion i Ryssland – bedömning av möjliga hinder. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
11. Persson, F. 2007. Exponering av trägolv och lister i butik och på mässor – En jämförande studie mellan sport- och bygghandeln. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
12. Lindström, E. 2008. En studie av utvecklingen av drivningsnettot i skogsbruket. *A study of the net conversion contribution in forestry*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
13. Karlhager, J. 2008. *The Swedish market for wood briquettes – Production and market development*. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
14. Höglund, J. 2008. *The Swedish fuel pellets industry: Production, market and standardization*. Den Svenska bränslepelletsindustrin: Produktion, marknad och standardisering. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
15. Trulsson, M. 2008. Värmebehandlat trä – att inhämta synpunkter i produktutvecklingens tidiga fas. *Heat-treated wood – to obtain opinions in the early phase of product development*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
16. Nordlund, J. 2008. Beräkning av optimal batchstorlek på gavelspikningslinjer hos Vida Packaging i Hestra. *Calculation of optimal batch size on cable drum flanges lines at Vida Packaging in Hestra*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
17. Norberg, D. & Gustafsson, E. 2008. *Organizational exposure to risk of unethical behaviour – In Eastern European timber purchasing organizations*. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
18. Bäckman, J. 2008. Kundrelationer – mellan Setragroup AB och bygghandeln. *Customer Relationship – between Setragroup AB and the DIY-sector*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
19. Richnau, G. 2008. *Landscape approach to implement sustainability policies? - value profiles of forest owner groups in the Helgeå river basin, South Sweden*. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
20. Sokolov, S. 2008. *Financial analysis of the Russian forest product companies*. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
21. Färlin, A. 2008. *Analysis of chip quality and value at Norske Skog Pisa Mill, Brazil*. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
22. Johansson, N. 2008. *An analysis of the North American market for wood scanners*. En analys över den Nordamerikanska marknaden för träscannern. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
23. Terzieva, E. 2008. *The Russian birch plywood industry – Production, market and future prospects*. Den ryska björkplywoodindustrin – Produktion, marknad och framtida utsikter. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
24. Hellberg, L. 2008. Kvalitativ analys av Holmen Skogs internprissättningsmodell. *A qualitative analysis of Holmen Skogs transfer pricing method*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
25. Skoglund, M. 2008. Kundrelationer på Internet – en utveckling av Skandias webbplats. *Customer relationships through the Internet – developing Skandia's homepages*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
26. Hesselman, J. 2009. Bedömning av kunders uppfattningar och konsekvenser för strategisk utveckling. *Assessing customer perceptions and their implications for strategy development*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
27. Fors, P-M. 2009. *The German, Swedish and UK wood based bio energy markets from an investment perspective, a comparative analysis*. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
28. Andrae, E. 2009. *Liquid diesel biofuel production in Sweden – A study of producers using forestry- or agricultural sector feedstock*. Produktion av förnyelsebar diesel – en studie av producenter av biobränsle från skogs- eller jordbrukssektorn. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
29. Barrstrand, T. 2009. Oberoende aktörer och Customer Perceptions of Value. *Independent actors and Customer Perception of Value*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala

30. Fälldin, E. 2009. Påverkan på produktivitet och produktionskostnader vid ett minskat antal timmerlängder. *The effect on productivity and production cost due to a reduction of the number of timber lengths*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
31. Ekman, F. 2009. Stormskadornas ekonomiska konsekvenser – Hur ser försäkringsersättningsnivåerna ut inom familjeskogsbruket? *Storm damage's economic consequences – What are the levels of compensation for the family forestry?* Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
32. Larsson, F. 2009. Skogsmaskinföretagarnas kundrelationer, lönsamhet och produktivitet. *Customer relations, profitability and productivity from the forest contractors point of view*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
33. Lindgren, R. 2009. Analys av GPS Timber vid Rundviks sågverk. *An analysis of GPS Timber at Rundvik sawmill*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
34. Rådberg, J. & Svensson, J. 2009. Svensk skogsindustris framtida konkurrensfördelar – ett medarbetarperspektiv. *The competitive advantage in future Swedish forest industry – a co-worker perspective*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
35. Franksson, E. 2009. Framtidens rekrytering sker i dag – en studie av ingenjörsstudenters uppfattningar om Södra. *The recruitment of the future occurs today – A study of engineering students' perceptions of Södra*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
36. Jonsson, J. 2009. *Automation of pulp wood measuring – An economical analysis*. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
37. Hansson, P. 2009. *Investment in project preventing deforestation of the Brazilian Amazonas*. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
38. Abramsson, A. 2009. Sydsvenska köpsågverksstrategier vid stormtimmerlagring. *Strategies of storm timber storage at sawmills in Southern Sweden*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
39. Fransson, M. 2009. Spridning av innovationer av träprodukter i byggvaruhandeln. *Diffusion of innovations – contrasting adopters views with non adopters*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
40. Hassan, Z. 2009. *A Comparison of Three Bioenergy Production Systems Using Lifecycle Assessment*. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
41. Larsson, B. 2009. Kundens uppfattade värde av svenska sågverksföretags arbete med CSR. *Customer perceived value of Swedish sawmill firms work with CSR*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
42. Raditya, D. A. 2009. *Case studies of Corporate Social Responsibility (CSR) in forest products companies - and customer's perspectives*. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
43. Cano, V. F. 2009. *Determination of Moisture Content in Pine Wood Chips*. Bachelor Thesis. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
44. Arvidsson, N. 2009. Argument för prissättning av skogsfastigheter. *Arguments for pricing of forest estates*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
45. Stjernberg, P. 2009. Det hyggesfria skogsbruket vid Yttringe – vad tycker allmänheten? *Continuous cover forestry in Yttringe – what is the public opinion?* Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
46. Carlsson, R. 2009. *Fire impact in the wood quality and a fertilization experiment in Eucalyptus plantations in Guangxi, southern China*. Brandinverkan på vedkvaliteten och tillväxten i ett gödselexperiment i Guangxi, södra Kina. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
47. Jerenius, O. 2010. Kundanalys av tryckpappersförbrukare i Finland. *Customer analysis of paper printers in Finland*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
48. Hansson, P. 2010. Orsaker till skillnaden mellan beräknad och inmätt volym grot. *Reasons for differences between calculated and scaled volumes of tops and branches*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
49. Eriksson, A. 2010. *Carbon Offset Management - Worth considering when investing for reforestation CDM*. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
50. Fallgren, G. 2010. På vilka grunder valdes limträleverantören? – En studie om hur Setra bör utveckla sitt framtida erbjudande. *What was the reason for the choice of glulam deliverer? -A studie of proposed future offering of Setra*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
51. Ryno, O. 2010. Investeringskalkyl för förbättrat värdeutbyte av furu vid Krylbo sågverk. *Investment Calculation to Enhance the Value of Pine at Krylbo Sawmill*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
52. Nilsson, J. 2010. Marknadsundersökning av färdigkapade produkter. *Market investigation of pre cut lengths*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
53. Mörner, H. 2010. Kundkrav på biobränsle. *Customer Demands for Bio-fuel*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala

54. Sunesdotter, E. 2010. Affärsrelationers påverkan på Kinnarps tillgång på FSC-certifierad råvara. *Business Relations Influence on Kinnarps' Supply of FSC Certified Material*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
55. Bengtsson, W. 2010. Skogsfastighetsmarknaden, 2005-2009, i södra Sverige efter stormarna. *The market for private owned forest estates, 2005-2009, in the south of Sweden after the storms*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
56. Hansson, E. 2010. Metoder för att minska kapitalbindningen i Stora Enso Bioenergis terminallager. *Methods to reduce capital tied up in Stora Enso Bioenergy terminal stocks*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
57. Johansson, A. 2010. Skogsallmänningars syn på deras bankrelationer. *The commons view on their bank relations*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
58. Holst, M. 2010. Potential för ökad specialanpassning av trävaror till byggföretag – nya möjligheter för träleverantörer? *Potential for greater customization of the timber to the construction company – new opportunities for wood suppliers?* Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
59. Ranudd, P. 2010. Optimering av råvaruflöden för Setra. *Optimizing Wood Supply for Setra*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
60. Lindell, E. 2010. Rekreation och Natura 2000 – målkonflikter mellan besökare och naturvård i Stendörrens naturreservat. *Recreation in Natura 2000 protected areas – visitor and conservation conflicts*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
61. Coletti Pettersson, S. 2010. Konkurrentanalys för Setragroup AB, Skutskär. *Competitive analysis of Setragroup AB, Skutskär*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
62. Steiner, C. 2010. Kostnader vid investering i flisaggregat och tillverkning av pellets – En komparativ studie. *Expenses on investment in wood chipper and production of pellets – A comparative study*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
63. Bergström, G. 2010. Bygghandelns inköpsstrategi för träprodukter och framtida efterfrågan på produkter och tjänster. *Supply strategy for builders merchants and future demands for products and services*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
64. Fuente Tomai, P. 2010. *Analysis of the Natura 2000 Networks in Sweden and Spain*. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
65. Hamilton, C-F. 2011. Hur kan man öka gallringen hos privata skogsägare? En kvalitativ intervjustudie. *How to increase the thinning at private forest owners? A qualitative questionnaire*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
66. Lind, E. 2011. Nya skogsbaserade material – Från Labb till Marknad. *New wood based materials – From Lab to Market*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
67. Hulusjö, D. 2011. Förstudie om e-handel vid Stora Enso Packaging AB. *Pilot study on e-commerce at Stora Enso Packaging AB*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
68. Karlsson, A. 2011. Produktionsekonomi i ett lövsågverk. *Production economy in a hardwood sawmill*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
69. Bränngård, M. 2011. En konkurrensanalys av SCA Timbers position på den norska bygghandelsmarknaden. *A competitive analyze of SCA Timbers position in the Norwegian builders merchant market*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
70. Carlsson, G. 2011. Analysverktyget Stockluckan – fast eller rörlig postning? *Fixed or variable tuning in sawmills? – an analysis model*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
71. Olsson, A. 2011. Key Account Management – hur ett sågverksföretag kan hantera sina nyckelkunder. *Key Account Management – how a sawmill company can handle their key customers*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
72. Andersson, J. 2011. Investeringsbeslut för kraftvärmeproduktion i skogsindustrin. *Investment decisions for CHP production in The Swedish Forest Industry*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
73. Bexell, R. 2011. Hög fyllnadsgrad i timmerlagret – En fallstudie av Holmen Timbers sågverk i Braviken. *High filling degree in the timber yard – A case study of Holmen Timber's sawmill in Braviken*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
74. Bohlin, M. 2011. Ekonomisk utvärdering av ett grantimmersortiment vid Bergkvist Insjön. *Economic evaluation of one spruce timber assortment at Bergkvist Insjön*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
75. Enqvist, I. 2011. Psykosocial arbetsmiljö och riskbedömning vid organisationsförändring på Stora Enso Skutskär. *Psychosocial work environment and risk assessment prior to organizational change at Stora Enso Skutskär*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
76. Nylinder, H. 2011. Design av produktkalkyl för vidareförädlade trävaror. *Product Calculation Design For Planed Wood Products*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala

77. Holmström, K. 2011. Viskosmassa – framtid eller fluga. *Viscose pulp – fad or future*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
78. Holmgren, R. 2011. Norra Skogsägarnas position som trävaruleverantör – en marknadsstudie mot bygghandeln i Sverige och Norge. *Norra Skogsägarnas position as a wood-product supplier – A market investigation towards the builder-merchant segment in Sweden and Norway*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
79. Carlsson, A. 2011. Utvärdering och analys av drivningsentreprenörer utifrån offentlig ekonomisk information. *Evaluation and analysis of harvesting contractors on the basis of public financial information*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
80. Karlsson, A. 2011. Förutsättningar för betalningsgrundande skördarmätning hos Derome Skog AB. *Possibilities for using harvester measurement as a basis for payment at Derome Skog AB*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
81. Jonsson, M. 2011. Analys av flödesekonomi - Effektivitet och kostnadsutfall i Sveaskogs verksamhet med skogsbränsle. *Analysis of the Supply Chain Management - Efficiency and cost outcomes of the business of forest fuel in Sveaskog*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
82. Olsson, J. 2011. Svensk fartygsimport av fasta trädbaserade biobränslen – en explorativ studie. *Swedish import of solid wood-based biofuels – an exploratory study*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
83. Ols, C. 2011. Retention of stumps on wet ground at stump-harvest and its effects on saproxylic insects. Bevarande av stubbar vid stubbrytning på våt mark och dess inverkan på vedlevande insekter. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
84. Börjegen, M. 2011. Utvärdering av framtida mätmetoder. *Evaluation of future wood measurement methods*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
85. Engström, L. 2011. Marknadsundersökning för högvärdiga produkter ur klenkubb. *Market survey for high-value products from thin sawn timber*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
86. Thorn-Andersen, B. 2012. Nuanskaffningskostnad för Jämtkrafts fjärrvärmeanläggningar. *Today-acquisition-cost for the district heating facilities of Jämtkraft*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
87. Norlin, A. 2012. Skogsägarföreningarnas utveckling efter krisen i slutet på 1970-talet – en analys av förändringar och trender. *The development of forest owners association's in Sweden after the crisis in the late 1970s – an analysis of changes and trends*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
88. Johansson, E. 2012. Skogsbränslebalansen i Mälardalsområdet – Kraftvärmeverkens syn på råvaruförsörjningen 2010-2015. *The balance of wood fuel in the region of Mälardalen – The CHP plants view of the raw material supply 2010-2015*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
89. Biruk, K. H. 2012. *The Contribution of Eucalyptus Woodlots to the Livelihoods of Small Scale Farmers in Tropical and Subtropical Countries with Special Reference to the Ethiopian Highlands*. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
90. Otuba, M. 2012. *Alternative management regimes of Eucalyptus: Policy and sustainability issues of smallholder eucalyptus woodlots in the tropics and sub-tropics*. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
91. Edgren, J. 2012. *Sawn softwood in Egypt – A market study*. En marknadsundersökning av den Egyptiska barrträmarknaden. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
92. Kling, K. 2012. *Analysis of eucalyptus plantations on the Iberian Peninsula*. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
93. Heikkinen, H. 2012. Mätning av sorteringsdiameter för talltimmer vid Kastets sågverk. *Measurement of sorting diameter for pine logs at Kastet Sawmill*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
94. Munthe-Kaas, O. S. 2012. Markedsanalyse av skogsförsäkring i Sverige og Finland. *Market analysis of forest insurance in Sweden and Finland*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
95. Dietrichson, J. 2012. Specialsortiment på den svenska rundvirkesmarknaden – En kartläggning av virkeshandel och -mätning. *Special assortments on the Swedish round wood market – A survey of wood trade and measuring*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
96. Holmquist, V. 2012. Timmerlängder till Iggesunds sågverk. *Timber lengths for Iggesund sawmill*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala
97. Wallin, I. 2012. *Bioenergy from the forest – a source of conflict between forestry and nature conservation? – an analysis of key actor's positions in Sweden*. Department of Forest Products, SLU, Uppsala
98. Ederyd, M. 2012. Användning av avverkningslikvider bland svenska enskilda skogsägare. *Use of harvesting payments among Swedish small-scale forest owners*. Institutionen för skogens produkter, SLU, Uppsala

Distribution
Sveriges lantbruksuniversitet
Institutionen för skogens produkter
Department of Forest Products
Box 7008
SE-750 07 Uppsala, Sweden
Tfn. +46 (0) 18 67 10 00
Fax: +46 (0) 18 67 34 90
E-mail: sprod@slu.se